

naša luč

**1991
oktober
8**

iz naših korenin

kovači

*Kmet brez njega nemre biti,
ne gospod se kam voziti,
mora 'meti ga orač,
vsaki mešter, še kopač.*

● Včasih je sodilo kovaštvo med najpomembnejše obrti na Slovenskem. Vsak kraj je imel vsaj po enega kovača.

● Izdelovali so kovinske dele poljedelskega orodja, kot so motike, kopače, lopate, rovnice, kose, in drugo orodje, npr. za delo v gozdu in vinogradu, dalje kovane dele vozov in sani, pripomočke za gradnjo hiš, kot so vezi za oboke, kovane okenske mreže, križe in ograje ter razne vrste žebeljev. Tudi podkovanje konja ali vola ni bil lahek posel, saj so kovači morali biti obenem ljudski živinozdravniki. Podkovski kovači so imeli največ dela ob prometnih poteh.

● Kovaška obrt se je nadaljevala iz roda v rod. Pogosto so si kovači izbirali zakonskega druga v kovaški družini. Tako je pomenilo

nadaljevanje kovaške obrti že utečen zaslužek, obenem pa tudi prevzem delovnih prostorov z vsem orodjem in opremo, kar bi sicer pomenilo nedosegljive stroške.

● Kovaški vajenci so imeli položaj hlapcev. Po opravljenem pomočniškem izpitu so se hodili izpopolnjevati še v druge delavnice. Rekli so, da „gredo v fremd“.

● Poleg neposredne prodaje v delavnici so kovači prodajali svoje izdelke tudi na vaških in tržnih sejmihih — zlasti spomladi, ker so jih lahko zaradi pričetka poljskih del prodali več — po mestih pa so jih prodajale razne trgovine z železnino.

● H kovaštvu je spadalo tudi žebjarstvo. Središče tega sta bila Kropa s Kamno gorico in Železniki. Lesene kovaške delavnice v Kropi so se imenovalе vigenjci. V njih notranjosti so stale ješe, to je kovaška ognjišča, s skromno kuhinjo. Na tej kuhinji so si kovači kuhali. Velikokrat so jemali s seboj v vigenjce tudi otroke. V bližini kovačnic je moralo biti dovolj železne rude, gozdov za izdelovanje oglja, ki so ga potrebovali v fužinah za topljenje rude in v vigenjcih za segrevanje železa, ter vode, ki je poganjala kladivo („norca“).

● Proti koncu prejšnjega stoletja je začela propadati najprej fužinarska obrt, potem pa še žebljarska. Glavni razlog za to je bil začetek strojne izdelave žebeljev. Med važnimi razlogi je bil tudi izredno nizek zaslužek, s katerim kovač žebeljev ni mogel vzdrževati svoje družine, in pa silno naporno delo: moški in ženske so kovali cele dneve, začeni že ob petih zjutraj. Znana je Župančičeva pesem Žebljarska, v kateri pesnik med drugim pravi:

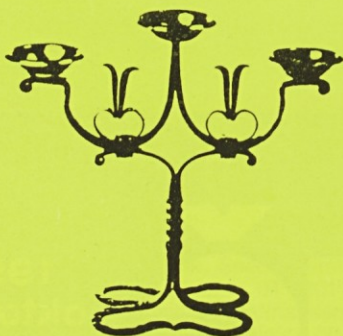
*Ondan sem pred ogledalom
postal,
o, kakor da bi po sebi koval,
o, kakor da delam ves božji dan
greh,
od štirih do ene, do osmih od
treh.*

● Med velikimi porabniki gorenjskih žebeljev je bilo do 19. stoletja sredozemsko ladjedelništvo, ko so začeli graditi železne ladje. Veliko žebeljev so prodali tudi za stavbarstvo, v jugovzhodno Evropo pa mnogo podkovskih žebeljev. Gorenjski tovarniki so tvorili žebelje v lesenih sodcih, v katerih jih je bilo po sto funtov.

● Po prvi svetovni vojni je kovaško ročno izdelovanje žebeljev v vigenjcih prenehalo. V manjšem obsegu so jih sicer med obema vojnoma še kovali, po drugi vojni pa nič več. Kroparska kovaška industrija je skušala po drugi vojni nadaljevati z umetnim kovaštvom, ki se je začelo že med obema vojnoma, a je pogosto zašla v kovanje izdelkov brez pravega lepote okusa. Nekdaj kovano železo zamenjuje zdaj pločevina, pobarvana s črnim lakom. Vendar stoletna dediščina slovenskega kovaštva še ni povsem zamrla — še je nekaj kovačnic s pristnimi izdelki umetnega kovaštva.

*po Janez Bogataj:
DOMAČE OBRTI
NA SLOVENSKEM*

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Skedenj v Dvoru pri Žužemberku.
(Mirko Kambič)

slovenija v vrtincu ujm

To, kar se dogaja te tedne v Jugoslaviji, nima imena. Srbi skušajo ob odkriti pomoči jugoslovanske armade potisniti vzhodno hrvaško mejo daleč na zahod in zavzeto ozemlje vključiti v veliko Srbijo. To počno nepojmljivo brezobzirno in surovo: podnevi in ponoči bombardirajo in obstreljujejo zasebne hiše in stanovanjske bloke, bolnišnice in cerkve, šole in otroške vrtce. Rušijo in zažigajo stavbe, streljajo in koljejo ljudi. Nepojmljivo. Šele zadnje dni prevzema hrvaška vojska iniciativo in dobiva vojašnice na Hrvaškem spet v svoje roke.

Zahod medtem sestankuje, se pogovarja, debatira, diskutira, argumentira, kontraargumentira — in srbsko divjanje gleda s prekrižanimi rokami. Obljublja, da bo priznal Slovenijo in Hrvaško v trenutku, ko bo divjanje doseglo določeno mero. Potemtakem ga je bilo doslej še prema-lo? To čakanje Zahoda po cinizmu naravnost zaudarja.

Slovenija se ob vsej nenaklonjenosti zunanjega sveta, tako jugoslovanskega kot med-narodnega, ubada še s svojimi tegobami. Medtem ko vlada odgovorno in prizadevno išče rešitve za težave svoje mlade republike, ji opozicija solí pamet z modrostjo iz prejšnjega enoumja in meče polena pod noge. Problemov seveda ne manjka: treba je doseči mednarodno priznanje slovenske samostojnosti, zavarovati državo pred oboroženim Jugom in reševati gospodarsko krizo. Ta je ogromna: brezposelnost, inflacija, pomanjkanje denarja, znižana proizvodnja, manjša prodaja, pomanjkanje naročil . . .

Zadnje čase se slovenska skupščina daje z novimi zakoni o lastninjenju. Čeprav so vse stranke, zastopane v parlamentu, vsaj od ustnic navzven za to, da je treba krivično odvzeto lastnino vrniti lastnikom, skuša opozicija to vsaj zavreti, če že ne izničiti. Seveda, direktorjem, ki so povečini še iz prejšnjega enoumja, bodo po novem zakonu začeli gledati na prste, to jim pa kajpada ne more dišati. In ker vrana vrani ne izkljuje oči, je jasno, zakaj tako zaviranje s strani opozicije.

Kljub nagradenim težavam gre demokratično izvoljena oblast svojo pot mirno naprej. „Psi lajajo, znamenje, da smo na konju.“ Čisto gotovo je vladi pri tem velika opora zavest, da je tudi vsa zdomska Slovenija z njo. Saj je ta to dokazala s svojo zavzeto podporo na mednarodnih mestih in s krepkimi vsotami denarja, ki jih je poslala domovini.

br

Izdajatelj in lastnik: Zveza sloven-skih izseljenskih duhovnikov, dia-konov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva dru-žba v Celovcu.
Odgovorni urednik: Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija 170 šil.
Anglija 8,50 fun.

Belgija 550 fran.
Francija 80 fran.
Italija 18.000 lir
Nizozemska 26 gld.
Nemčija 25 mark
Švica 23 franc.
Švedska 80 kron
Avstralija 14 dol.
Kanada 17 dol.
ZDA 13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštnine v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUCI.
PRINTED IN AUSTRIA.
Naročnino lahko plačate tudi na po-štni čekovni račun (Österreichische Postsparkasse) štev. 9.564.255

pismo iz don Kamilovega mlina

podrti kipi

Ne moremo se pritoževati, da se nič ne zgodi. Vsak dan nas preseneti z novicami, ki jih komaj moremo sprejeti za resnične. Ni nam še prišlo popolnoma v zavest, da se je socializem sesul, že kroži po svetu nova neverjetna novica: ponesrečeni politični udar v Sovjetski zvezi je povzročil, da je ruski državni predsednik Jelcin prepovedal KP. Še isti dan so podrli železni kip Feliksa Džerdžinskega, ustanovitelja zloglasne tajne

policije KGB. Ljudstvo je pri tem ugovarjalo, da je po dolgi sužnosti postalo spet svobodno.

A kaj mene, don Kamila, to v pismu vam zanima? Saj skušam vselej povedati kaj iz duhovnega, krščanskega sveta, ne pa iz posvetnih dogodkov.

Imate prav. Gornji dogodek sem vzel le za povod, da vam ob njem razkrijem, kako se nekaj podobnega dogaja v našem verskem življenju. Postavljanje kipov in podiranje kipov — to je tisto, na kar bi rad opozoril.

Kako spretno si znamo postaviti spomenike, ki nam postanejo „varno zavetje“, da se počutimo varne in smo sami s seboj zadovoljni. Naredim, kar morem — imamo navado reči — in sem še kar dober kristjan: ubil nisem nikogar, okradel tudi ne, k maši v nedeljo grem, če imam čas, skrbim, da bo otrokom boljše, kot je meni, zato delam od jutra do večera. Skratka, nič mi ni treba spremeniti. To so tisti zaščitni spomeniki... Mirno lahko živim v zavesti, da sem storil, kar sem mogel.

Ob gledanju, kako sta dva orjška žerjava odstranila železnega Feliksa, mi je prišlo na misel, kako težko je podreti naše „spomenike“. Saj se komaj zavedamo, da smo si jih postavili.

● Vzemimo prvo božjo zapoved. Prvo, to je najvažnejšo. Zapoved, ne nasvet. Božjo, ne človeško. Jezus je povedal, katera je: Ljubi Boga z vsem srcem.

Lahko si predstavljam takole premišljanje nekaternika:

Ah, Gospod, toliko problemov imam, da se nate res ne spomnim. Saj bi bilo že dovolj, ko bi ti zjutraj v nekaj sekundah izročil ves svoj dan, a kar ne pridem do tega. Ne, da bi ne imel na voljo tistih nekaj trenutkov. Tisto ne. A problemi mi tako zaposlujejo možgane, da se nate kratko malo ne spomnim.

Potem hitim v službo. Ves dan sem polno zaposlen. Res, dobesedno garati je treba.

Ko se zvečer vrnem domov, me že čaka družina: žena in otroka. Moram jih poslušati, kaj vse so doživeli čez dan, koga so srečali, kje se je zapletlo, kaj je bilo lepega, kaj bo jutri in pojutrišnjem in drugi teden in drugi mesec, pa kaj je bilo včeraj in predvčerajšnjim in prejšnji teden in prejšnji mesec, kaj je rekla ta sosedka, kaj ona... Seveda moram vsaj ženi tudi jaz povedati vse: kakšno obleko je imela moja sodelavka danes, kaj bo druga nocoj kuhala, kam bo šel šef na počitnice, kje bodo kolegi preživeli konec tedna. Nekaj trenutkov pred televizijo za vsem tem je edini oddih, ki si ga privoščim, potem pa lahko rečem samo še: „Lahko noč!“ in padem v posteljo kot snop. Da se nate ne spomnim, boš pač razumel. Sicer pa, med nama povedano, moliti tudi skoraj ne znam več.

Da pridem ob vsem tem stresu še toliko manj do tega, da bi se vprašal, kaj naj v odnosu do tebe spremenim, ti je menda jasno.

Ko bi temu možu Bog odgovoril, bi najbrž rekel nekako takole:

Res je vse, kar si mi povedal. In za večino tega te moram pohvaliti. Za

tvojo skrb za družino, za tvoje garanje, za tvoje poslušanje družine in za tvoje pripovedovanje ženi, tudi za tistega nekaj časa, ki ga zvečer prebiš pred televizijo, saj si sprostitev zares potreben. Vse to je torej prav. In vendar mi ne boš zameril, če ti vseeno očitam, da si si pred svojo molitev postavil spomenik zaposlenosti.

Mogoče se spomniš Cankarjeve črtice Tuja učenost. V njej očita mati sinu, da se ni pred spanjem niti pokržil — „Bil si utrujen, a tako utrujen spet ne, da bi roka ne dosegla čela.“ — Vidiš, ta očitek velja tudi zate. Vem, da si zaposlen. Preveč. In vendar bi se moral spomniti name. Zjutraj in zvečer. Saj ni treba dolgo. A vsaj nekaj sekund. Izročil bi mi ves svoj dan in se zanj zahvalil. In me poslušal, kaj bi ti jaz povedal. Tudi glede tvoje zaposlenosti.

Če bomo znali podreti kip preza-poslenosti, ki ga sodobni svet tako časti, potem je možno, da bomo spet odkrili vrednost molitve. Z drugimi besedami: odkrili bomo duhovni svet vrednot.

- Še na en spomenik, ki smo si

ga postavili, bi rad spomnil. Na samozadostnost. Sam sebi zadoščam, drugih ne potrebujem.

Te dni sem, žal, na zdravljenju. Sami tuji obrazi. Stik z ljudmi je več

Abkar pri molitvi

Veliki mongolski vladar Indije Abkar je bil nekega dne v gozdu na lovu. Ko je bil čas za večerno molitev, je stopil s konja, razgrnil na zemljo plašč in pokleknil, da bi molil.

Ravno v tistem trenutku je planila mimo kmečka žena, ki je vsa v strahu iskala svojega moža: zjutraj je bil odšel od doma in se še ni vrnil. V svoji skrbi ni žena opazila kleččega vladarja. Spotaknila se je obenj, vstala in, ne da bi se opravičila, odhitela naprej v gozd.

Ko je Akbar končal molitev, se je žena vsa srečna vračala v spremstvu svojega moža, ki ga je bila našla. Bila je prestrašena in prese-nečena, ko je opazila vladarja in njegovo spremstvo.

Akbar je dal duška svoji jezi in je nanjo zavpil: „Pojasni svoje prejš-nje nespoštljivo ravnanje ali pa boš kaznovana.“

Ženo je hipoma minil strah, pogledala je vladarju v oči in rekla: „Veličanstvo, bila sem tako zatopljena v misli na svojega moža, da vas sploh opazila nisem, tudi ne, ko sem se spotaknila ob vas, kakor pravite. Ko ste vi molili, ste bili tako potopljeni v Boga, ki je neskončno bolj dragocen kot moj mož. Kako to, da ste me opazili?“

Vladar je osramočen molčal. Po-zneje je zaupal prijateljem, da ga je kmečka žena, ki ni ne učenjak ne mula, poučila o pomenu molitve.

De Mello

kot težak. Odvadili smo se misliti na druge, sami sebi zadoščamo.

Koliko družinskih žaloiger bi ne bilo, ko bi mi, sodobni ljudje, ne bili tako zaverovani vase. Ali sem sploh sposoben petminutnega pogovora s sosedom? In če sem tega zmožen, se bojim, da se znamo pogovarjati samo še o vremenu. Ne želimo poslušati težav drugih, pa tudi svoje ne-radi razkrivamo. S takšnim ravna-njem zapiramo poti do src.

Tudi ta spomenik samozadostnosti bo treba podreti.

Tako bi lahko odkrivali v svojem življenju spomenik za spomenikom, ki bi jih bilo treba podreti. Najprej se-veda največje. Ne reci, da nimaš no-benega. Mene motijo v mojem življe-nju mnogi. Vsaj enega bom poskušal ta mesec zrušiti.

Pridruži se mi. Svet bo postal lepši. Verjemi mi: Bog čaka na mojo in tvojo odločitev!

Lep pozdrav!

don Kamilo

Na vseh štirih fotografijah prizori iz Ljubljane.

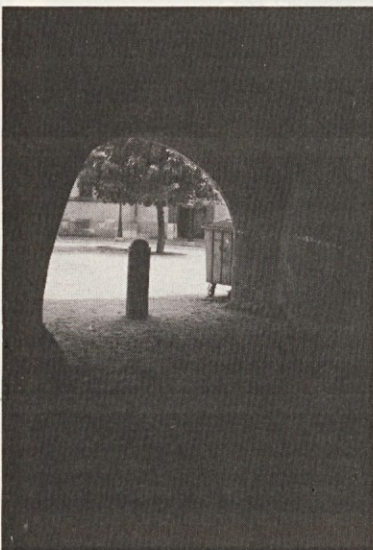

naše dolge . . .

Dolžni smo torej. Bogu. Ne da bi bilo vse, kar počnemo, greh, kot je učil Luter, in da bi ne bili zmožni storiti nič dobrega. Ne, tisto ne. Naša narava ni popolnoma pokvarjena, kot je on mislil. Je pa ranjena, nagnjena k slabemu: greh narediti je za nas lažje kot storiti dobro. Zato ob vsem dobrem, ki ga mogoče naredimo, storimo tudi toliko in toliko slabega.

Ti naši dolgovi so lahko v smeri proti Bogu, ljudem ali sebi. Pri vsaki spovedi si o tem sprašujemo vest.

● **Proti Bogu.** Premajhna vera, preslabotno zaupanje, preneznatna ljubezen . . . Mogoče nanj nikdar ne pomislimo. Se ga nikdar ne spomnimo. Se mu nikoli ne izročamo, darujemo. Ga iz svojega konkretnega življenja praktično popolnoma izključimo. Kot da ga ni. Kot da v naše življenje sploh ne posega, ko vsaj načelno vemo, da

in odpusti nam naše dolge

je v našem življenju vsak trenutek prisoten.

● **Proti ljudem.** Nepozornost, neprijaznost, neuslužnost, obsojanje, mržnja, sovraštvo . . . Človeka je mogoče ubiti tudi z besedo. Celó z molkom. Z umikanjem v zasebnost. Z nezanimanjem zanj. S prezirom. Z neupoštevanjem. S poniževanjem.

● **Proti sebi.** S samoprecenjevanjem. S samopovzdigovanjem. S samopoveličevanjem. Z egoizmom. Z zaljubljenostjo vase. S stalnim poučevanjem drugih. Z govorjenjem o sebi. Z vedno imeti prav.

Naši dolgovi so vse, kar je proti božji volji. In tega je vedno kaj. Saj nam je od Boga razodeto, da brez njegove posebne pomoči ni mogoče živeti čisto brez greha.

odpusti nam

Odpusti nam pomeni, naj nam Bog te dolge izbriše. Spet je treba popraviti Lutro, ki je učil, da Kristus naše dolge s plaščem svojega usmiljenja le pokrije. Ne, ne. Odpusti jih, popolnoma jih izbriše.

Tega prosimo Boga. Odpuščanja. Da bi naše dolge pozabil, ko bi bilo to mogoče.

Da je Bog pripravljen vsak hip grehe odpustiti, če se jih kesamo in Boga prosimo odpuščanja, je jasno, čeprav

ne tako samoposebi razumljivo. Saj je človek, ta nič, žali njega, ki je vse. Človek nima nobene pravice do božje-

najvišja svetost

Pri igri s kartami, ki se imenuje življenje, igra človek po svojih najboljših sposobnostih s kartami, ki so mu dodeljene.

Tisti, ki vztrajajo pri tem, da ne bodo igrali s kartami, ki so jim bile dane, ampak s tistimi, ki naj bi jim bile po njihovem mnenju dodeljene, tisti v življenju odpovedo.

Nihče nas ne vpraša, ali hočemo igrati. Tu ni izbire. Igrati moramo. Vprašanje je samo, kako.

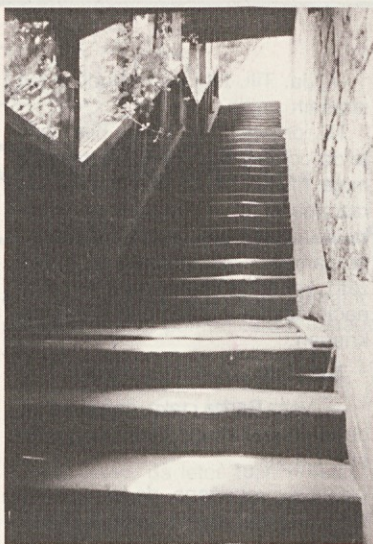
ga odpuščanja. Le neskončno božje usmiljenje je tisto, ki odpuščanje omogoči in dejansko uresniči.

kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom

V krščanskih spisih je velikokrat možno brati, da s to prošnjo nekako predlagamo Bogu mero, v kateri naj nam odpusti. To pomeni tudi, naj nam ne odpusti, če mi ne odpustimo ljudem. Ali pa da naj nam odpusti le v delni meri, če le v delni meri mi odpuščamo. Ne, tega ta primerjava prav gotovo noče izraziti.

Najprej izraža ta primerjava našo dobro voljo. Bog, odpusti nam naše grehe, saj tudi mi skušamo odpuščati svojim dolžnikom. Ozri se na to našo dobro voljo.

Potem nas pa hoče Jezus s to primerjavo nagniti k temu, da bi odpuščali. V

obliki prošnje za odpuščanje, ki jo naslavljam na Boga, smo obenem sami nagovorjeni, naj odpuščamo ljudem.

Da je treba vedno odpustiti, o tem ni v Jezusovem nauku nobenega dvoma. Saj je znano tisto vprašanje apostola Petra, ali naj sedemkrat odpusti, in Jezusov odgovor, da sedemdesetkrat sedemkrat. To pomeni vselej. Vendar pa istočasno veljajo tudi tiste Jezusove besede: Če si prišel v tempelj darovat, pa si se spomnil, da ima tvoj brat kaj proti tebi, pusti svoj dar pri oltarju in pojdi ter se prej spravi z njim. Seveda ima tvoj brat dolžnost ti odpustiti, a ti nimaš nič manjše dolžnosti prositi ga za odpuščanje.

Celo to se lahko zgodi — in se dejansko zgodi — ko ne smeš v imenu ljubezni žalitev požreti, kot da bi se ne bilo nič zgodilo. Tako ravnanje bi bilo lahko za žaličca samo potuha, da ti bo še naprej delal krivice. Pa tudi drugim.

— — —

Jezus je s svojo zahtevo po odpuščanju prinesel v ravnanje narodov, kjer je veljala krvna osveta po načelu zob za zob in glava za glavo, čisto novega duha. S krvno osveto so se zločini množili, ustavili se niso. Jezus pa je rekel: Dovolj je. Nehajte s tem. Potegnite črto za zlim dejanjem in odpustite. S tem je prinesel med ljudi mir in soglasje, ki je prva oblika ljubezni, največje božje zapovedi.

zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počije v tebi

Te besede sv. Avguština se ti sočkrat ponavljajo in vendar so tako lepe, da nič ne zgubljaš na svoji lepoti.

• ... si nas ustvaril. — Naredil iz nič. Bili smo torej nič. Čisto nič. To je tista „snov“, iz katere nas je Bog naredil. Da ne bomo mislili, kaj smo.

• ... o Bog. — Ti si nas ustvaril. Ti, Bog. Sicer po drugotnih vzrokih — starših, starih starših ... — a končno ti. Naj nam bo to ljubo ali ne. Naj to priznamo ali ne.

• ... zase. — Ne za kaj drugega. Ne za „poželenje oči, poželenje mesa, napuh življenja“ (apostol Janez). Torej ne za denar, seks, časti. Pa tudi ne za koga drugega: za mamico, za očka, za ženkico, za možička, za tretjo osebo v trikotu, za sinčka, za hčerkico. Kajpada imajo tudi ljudje v mojem življenju svojo važno vlogo, svoje neodpovedljivo mesto, od Boga hoteno, a zadnji namen mojega bivanja niso oni, ampak ti.

• ... nemirno je naše srce. — Kako begamo sem in tja. Iščemo to in ono. Celo posvečeni ljudje se ne morejo povsem usmeriti v Boga in se umiriti v njem.

• ... dokler ne počije v tebi. — V Bogu se bo človekovo srce nekoč umirilo. Srce je preglobooko, da bi ga mogle zadovoljiti stvari. Samo Bog ga bo umiril. Osrečil. Do konca napolnil z mirom in srečo. S seboj.

molitev kot sprejemanje življenja

Učitelj je nekoč vprašal učenca, kaj ga muči.

„Uboštvo,“ se je glasil odgovor. „Moje razmere so tako uboge, da komaj študiram in molim.“

„Danes in pri teh letih,“ je rekel učitelj, „sta zate najzlahtnejša molitev in najzlahtnejši študij to, da sprejemaš življenje takšno, kot ga doživljaš.“

De Mello

pavle zidar nebesa

Okoli leta 1951/52 se je bilo to zgodilo. Takrat je trdo vladal Miha Marinko s posnetkom Titovega cigaretnega ustnika in večnim čikom v njem, v kulturi pa Boris Zihel brez ustnika, pravovernež prvega reda, v bistvu pa neusmiljen možak, možak načel ali posebne vrste noža, ki tiho reže največjo mišico mišljenja: možgane.

Nepopisno sem trpel v tistem času nasilja teh dveh mož, ker sem v očeh rodnega Javornika veljal za izdajalca revolucije. Pred mano se je odpirala prihodnost brez prihodnosti — rasna tema, v kateri ni bilo niti koščka kruha. Tita nisem hotel preslikavati s pomočjo niza kvadratkov kakor neki moj sorodnik, ki je za to bil skoraj petinštirideset let nagrajevan z najvišjimi režimskimi službami. Treba se je bilo izseliti v katakombe, podzemlje posebne vrste, kamor so padale drobtine z vesele mize partizanske poŕrtije.

Vsak je preživel na svoj način te katakombe, zakaj tudi sem je usmeril oči in ušesa režim. Kljub vsemu pa so bila nebesa tudi slišno navzoča med nami, ker drugače se ni moglo zgoditi to, kar se je.

V tistem času sva z mamo trdo živila. Brez denarja in brez prihodnosti, tako rekoč iz rok v usta . . . Nekega dne pa mama naleti na svojo sovrstnico iz mladosti, vso okrancijano s prstani, zlatimi uhani, čipkami, krznenim plaščem, nobel čevlji, nogavicami, ki so jim rekli tedaj najlonke. Mami je jemalo dihanje, ker je srečala tak krispan.

S Tili sta se gledali kakor žaba in belouška.

Mama je dejala sovrstnici iz mladosti:

— Ja, Tili, tebi pa ni hudo v teh strašnih cajtih.

Tili, prilagodljiva, kot je bila, in ki je do potankosti poznala verno srce moje mame, si je dala duška nad razcapano in vkup nanešeno Barbko (ki se je omožila po srcu in ne po pameti). Duška predvsem in tudi zato, ker jo je mama na tako lahak način odkrila kot božično drevesce, krispan.

Takole je odgovorila mami:

— Veš, Barba, tako dobro mi je, da me resno skrbi, kako bo v nebesih. Če so . . .

Bila je prepričana, da bo tudi tam šlo brez srca, ampak samo s pametjo oziroma prevejanostjo, kot na zemlji.

Mami je vzelo besedo in dihanje. Kar šla je, kot mi je povedala. Šla in se zjokala. Nekje na samem. V snegu.

Naslednji dan po tem srečanju s sovrstnico Tili pa je treščilo kot z jasnega: Tili (in moža) so zaprli.

Mama je skoraj kap. Vendar se je opomogla od šoka. Kmalu se je seve razvedelo, da je Tili na debelo švercala z lesom in da so bili odkrili celo mrežo verižnikov, jim zaplenili vse koŕuhe in oringle, jih obsodili in posadili za zapahe za več let. Kjer . . .

Kjer je Tili zagotovo imela dovolj časa, da je razmišljala tisto dvomljenje o nebesih, če so . . .

Mama je seveda kmalu prišla na dan z opazko, da si je sama nakopala, kar si je. Če ne bi po nemarnem imenovala nebes, bi se še naprej imela tako, kakor se je: sijajno, fino in blazno.

Jaz pa sem dodal:

— Če se ne bi izživljala nad tabo.

— Mano? Zakaj?

— Vedela je, kako živiš. Zakaj pa ti ni dala vsaj enega zlatega uhana?

— Čemu mi bo, zlat uhan?

— Prodala bi ga.

— Oh, jaz ne potrebujem zlata.

— Ga pa jaz, če ga ti ne.

In mama se je zamislila. Ne v uhan zlat, ki ga ni dobila, pač pa v nebesa.

In je odgovorila:

— Tili je izzvala nebesa, zdaj pa ve, da so.

Pogledal sem mamo, ki se je skrivnostno smehljala, srečna, ker je videla v primeru Tili pravi prst iz nebes. Vsak dan bolj je verjela, da Tili ne bi šla sedet, ko ne bi bila rekla, da jo daje skrb, kako bo v nebesih, ki jih je že tako po svojem imela. Na zemlji. Lahko bi verižila dalje oziroma preprodajala les, lahko bi imela sto zlatih uhanov in petsto parov najlonk, deset koŕuhov . . . Le eno je ne bi smelo skrbeti: kako bo v nebesih. Jaz pa sem bil mnenja, da je to le deloma resnica. Ko ne bi na tak način zaničevala moje mame, bi res lahko verižila naprej in imela še več uhanov ter koŕuhov.

Toda moji mami se je Tili smilila in jo je šla obiskat na prestajanje petletne kazni. Nesla ji je deset v trdo kuhanih jajc. Tili se je razjokala, ko je videla Barbko, ne več Barbo, in priznala mami, da so jo res pokopala nebesa. Po nemarnem jih je bila imenovala in s tem izzvala krivico, ki je tako trdo jahala mojo mamo, da je preskočila še nanjo — na Tili. Zdaj je imela. In sta obe jokali, menda, in prosili nebesa za pomoč.

Žal je ta prišla šele čez pet let. In ko je prišla, je Tili vedela še nekaj, česar prej ni: moŕiti se je treba po srcu in ne po pameti. Vse pametne ŕenske imajo mrtve zakone in polne shrambe, vse neumne, po srcu omoŕene, pa prazne shrambe in ŕive zakone, glasne kot cirkus.

Če torej koga skrbi iti v nebesa, naj gre prej na petletno prestajanje kazni. Kakor Tili. Mamina sovrstnica. Po odsluŕenju robije je teŕav z nebesi za vedno konec in strahu pred njimi, da jih ni, tudi.

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

SPET VEČ GOZDOV V SLOVENIJI

V Sloveniji so namerili 13.534 ha več gozdov, kot jih je bilo pred enim letom, kar pomeni za 1,3% povečanja. To je v tem stoletju tretja največja gozdnatost pri nas. Pred desetletji so bila v Sloveniji obširna gola kraška območja, ki so jih potem pogozdili. Obenem so pa mnogi prebivalci težje obdelovalnih kmetij te zapustili ali pa vsaj nehali obdelovati; te površine je potem zarastel gozd. Zato se je obseg gozdov v Sloveniji v zadnje pol stoletja povečal za četrtno.

BAVARSKI DAR SLOVENIJI

Predstavniki bavarske deželne vlade so Univerzitetnemu kliničnemu centru izročili dva reševalna avtomobila z medicinsko opremo in zdravili v vrednosti

okoli pol milijona DEM. Vozili so name-nili Sloveniji kot pomoč zaradi napada JA.

PIVOVARENE SO VARILE S POLNO PARO

Kljub temu, da letos tujih turistov v Slovenijo skoraj ni bilo, je bila proizvodnja piva tako v sodih kot v steklenicah enaka lanski. V Unionu, Laškem in Talisu so delali podnevi in ponoči. Union je napolnil na dan do dva milijona steklenic piva in jih tudi oddal točilnicam. V Laškem so imeli proizvodnjo za 15%, prodajo pa za 12% večjo kot lani in so zvarili na dan po 700 tisoč litrov piva. Najmanjša mariborska pivovarna v Talisu je naredila na dan po 100 tisoč litrov piva.

KUČAN PRED USTAVNIM SODIŠČEM?

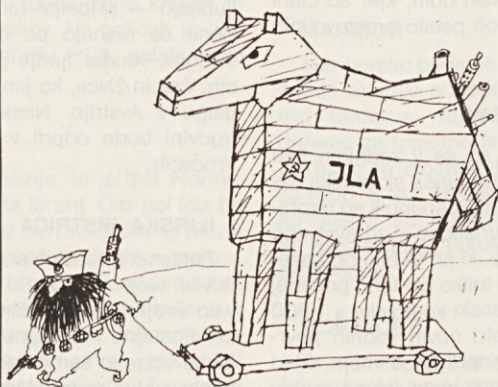
Poslanec Danijel Starman je dal Ustavnemu sodišču Slovenije pobudo za ustavnopravno presojo ravnanja

Spomenik Ivana Tavčarja ob njegovi rojstni hiši v Poljanah.

predsednika predsedstva Republike Slovenije Milana Kučana, ker je podpisal zahtevo, naj bo republiški javni tožilec dr. Anton Drobnič razrešen svoje službe zaradi dejavnosti v društvu Nova slovenska zaveza, ki naj bi ponarejala slovensko narodnoosvobodilno tradicijo in propagirala domobranstvo. Poslanec je sodišče vprašal, če ne gre pri Kučanovem (ter Kmečlovem, Zlobčevem in Plutovem) podpisu za kršitev ustavne pravice do svobodnega združevanja, javnega izražanja in nastopanja.

OGLEDALO

ALOJZ ŠEVČIK, Večernji list

BOLJŠI ZRAK IN SLABŠE VODE

Medtem ko se onesnaženost zraka v Sloveniji zadnja leta postopoma zmanjšuje, pa se kakovost površinskih vod še vedno slabša. Razlog za manjšo onesnaženost zraka v lanski kurilni sezoni je bilo manj kurjenja zaradi mile zime, dalje kurjenje premoga z manj žvepla, širjenje daljinskega ogrevanja in uvajanje dodatnega postopka na vseh blokih TE Šoštanj, s čimer je izpuhtevanje škodljivih plinov zmanjšano za 30%. Vedno več slovenskih vod se uvršča v najslabše kakovostne razrede. Najbolj onesnažene so te-le: Ščavnica (Pristava), Sora (Medvode), Kamniška Bistrica (Beričevo), Ljubljana.

S ptjskega gradu se nudi lep razgled na okolico.

nica (Zalog), Savinja (Laško), Paka (pod Velenjem in Šoštanjem), Voglajna s Hudinjo, Sotla (Rogaška Slatina), Rinža (Kočevje), Koren (Nova Gorica) in Hubelj (Ajdovščina).

od tu in tam

ANHOVO

V anhovskem Salonitu so 70-letnico tovarne proslavili z odprtjem nove tovarne tesal cevi. Te so narejene iz steklenih vlaken in okrepljene s kremenčevim peskom — oboje je okolju prijaznejše kot azbest. Dobavitelj večine opreme je bila švicarska firma Hobas, ki je Salonitu zagotovila tudi potrebno tehnologijo.

AREH

Cerkev sv. Areha iz 12. stoletja je ena najstarejših božjepotnih cerkv na koroškem delu Slovenije. Pred enim letom so začeli to zgodovinsko zgradbo, ki je bila očitno zapisana neizprosno koncu, prenavljati. Popolnoma na novo so izdelali strešno ogrodje (in

ga prekrili s kamnitim škrliljem) ter vse stavbno pohištvo, zamenjali so vrsto kovaških izdelkov, prenovili zvonik in kapelo ter temeljito obnovili pročelje. V začetku septembra je tu maševal mariborski škof. Maši je sledilo praznovanje z bogatim prosvetnim in zabavnim programom.

BRASLOVČE

V tej krajevni skupnosti žalske občine so ob praznovanju dneva slovenskih hmeljarjev odprli popolnoma obnovljeno cesto Parižlje—Braslovče. Braslovški župnik je blagoslovil kapelo na križišču te ceste, lovci so pa predali namenu nov lovski dom, kjer so člani opravili šest tisoč petsto prostovoljnih ur dela.

ČATEŽ OB SAVI

Terme Čatež so se v zadnjem letu uvrstile med najvidnejša slovenska naravna zdravilišča. Posodobili so naprave in obogatili turistično in zdravstveno ponudbo. Goste, ki jih je bilo ob bazenih letos skoraj toliko kot lani, posebej navdušuje bazenski kompleks s 1.800 kvadratnimi metri novih vodnih površin, ki so ga odprli letos maja. Med njimi so aquagani, vodni tokovi, vodna

goba, masažni bazeni, slapovi, mostiči ter whirlpooli.

ČRNA NA KOROŠKEM

Tu se je vršil 36. koroški turistični teden. Začel se je z maratonom kralja Matjaža in se nadaljeval s srečanjem slovenskih državnikov ob največjem in najstarejšem slovenskem drevesu, Najevski lipi na Ludranskem vrhu (1056 metrov nadmorske višine). Stara je 770 let, njen obseg je en meter nad zemljo kar 12 metrov in pol, v višino pa meri 28 metrov. Ves teden se je zvrstilo mnogo kulturnih, športnih in zabavnih prireditev, med drugim kolesarjenje k Najevski lipi, kramarski sejem, tekmovanje gozdarjev in štehanje v Logah. Kmetje iz okolice Črne so vse dni ponujali domače posebnosti.

DOBROVO

Po zahtevni in dolgotrajni obnovi so ob novogoriškem občinskem prazniku odprli vrata tega renesančnega gradu v Goriških Brdih, izrednega kulturno-zgodovinskega spomenika, zgrajenega okrog leta 1600. Za zdaj bodo odprta samo vrata pritličnih in kletnih prostorov, v katerih bo restavracija in razstava briških vin.

DRAVLJE

V Dravljah so odprli mešano trgovino z najrazličnejšim blagom, ki sta jo ustanovili slovensko podjetje Mercator in avstrijsko podjetje Spar. V trgovini nudijo kakovostno blago, zgledno zavito. Ljubljancem ne bo treba več hoditi po nakupih v Avstrijo, saj bo Spar vse, kar ponuja tam — tako vsaj obljubljajo — pripeljal tudi v Ljubljano. Cene se ravna po črni zamenjavi šilingov, vendar ljudje prihranijo bencin, čas in živce, ko jim ni treba po to blago v Avstrijo. Naslednji dve taki trgovini bodo odprli v Zalogu in na Vrhovcih.

ILIRSKA BISTRICA

Petdeset brkinskih sadjarjev je ustanovilo svoje društvo, ki naj bi povezovalo sadjarje treh občin: Ilirske Bistrice, Postojne in Sežane. V društvo se lahko včlanijo samo sadjarji, ki pridelujejo sadje za trg. Med svojimi člani

bodo pospeševali zlasti strokovnost in izobraževanje. Sodelovali bodo z drugimi, zasebnimi sadjarskimi podjetji in svetovalno službo ter usklajevali skupne interese (cene, embalažo, nalpke, izobraževanje, informacije idr.). Letos bodo zasadili 16 hektarov z jablanami, 2 hektara z lešniki in 60 arov s slivami. Na Premu so odprli prvo drevnico, iz katere bodo že drugo leto prodajali sadike. Na hektaru zemljišča jih bodo vzgojili 3000.

KAMNIK

Tu so tudi letos pripravili Dneve narodnih noš in Kamniški sejem. Na sporedu je bila sejemska prodaja, koncert pihalnega orkestra, predstavitev narodnih noš in plesov slovenskih pokrajin, družabno srečanje ter razstava o kamniškem vlaku Kamničan prvih sto let.

LAŠKO

Laščani so letošnjo, 21. prireditve Pivo in cvetje prenesli zaradi vojnih dogodkov iz julija na konec avgusta in jo za nekaj dni skrajšali, a so vseeno uredili skoraj ves veselični in narodnostni program, ki so ga bili načrtovali. Občinski odbor za obujanje šeg in običajev je pripravil praznovanje „lepe nedelje“ oziroma proščenja v Brezi nad Laškim, ki se je končalo s poročno mašo in vaško veselico.

LJUBLJANA

Šumi nasproti Drame je ves prenovljen spet odprl vrata prodajalne. Prodajni program so razširili na prodajo suhomesnatih izdelkov, poltrajnih in trajnih, ter na veliko izbiro kruhov in pekovskih izdelkov. Na policah je tudi priljubljeni vrhniški kruh, ostala živila in začimbe.

MARIBOR

V okviru akvarija, ki je last Florine, bodo zgradili še terarij. Čez pol leta bo na ogled že čez sto različnih vrst plazilcev in žuželk: kač, krokodilov, pajkov, polžev, žab in hroščev. Bogato bo tudi rastlinstvo. Živali bodo razstavljene v rastlinskem vrtu, ki bo spominjal na džunglo. Mariborski akvarij je star 38 let in je največji na Balkanu. Z izgradit-

Mogočna kmečka domačija v Dolini vasi v Selški dolini.

vijo terarija in insektarija bo postal tudi eden najpomembnejših v Evropi.

MARIBOR

V mariborskemu Karoseristu so končali dve zanimivi vozili, ki bi jima lahko rekli kar pošta na kolesih. S tema voziloma je namreč mogoče popolnoma nadomestiti poštni urad in v njem opraviti vse poštna storitve — od oddaje pisem, paketov in denarja do telefoniranja. Razmišljajo že tudi o tem, da bi „poštarsko“ nadgradnjo gradili na podvozje s pogonom na vsa štiri kolesa, s čimer bi ti potujoči poštni urad usposobili tudi za najmanj prevozne poti. Vozilo utegne postati zanimivo tudi za tuje trge.

MARIBOR

Mariborsko podjetje za izdelavo grelcev je sklenilo pogodbo z nemško firmo Buderus, največjo proizvajalko opreme za toplotno tehniko. Za to firmo bodo na leto izdelali 12.000 grelcev za vodo. S tem nemškim podjetjem pa so sklenili tudi dodatne dogovore glede zagotavljanja potrebnih snovi za to proizvodnjo.

MORAVČE

Že enajsto leto zapored so v Moravčah pripravili kmečki praznik. Kmetice

iz Moravč, Domžal, Trojan, Medvod, Tunjic in Trbovelj so napekle gore tort, potic, špehovk, piškotov in raznih vrst kruha. Na mizah je bilo veliko sirov, narejenih le iz domačega mleka, in žganih pijač, zeliščnega žganja, medicine ter svežega sadja. V popoldanskem sprevodu se je predstavilo petnajst skupin, ki so prikazale mlačev, spletnje kit iz slame, žaganje, kovanje, vrtnanje kamna in rezanje slame.

MURSKA SOBOTA

Tu so priredili Košičev teden: spominjali so se slovenskega katoliškega duhovnika in pisca Jožefa Košiča, ki je kot župnik v Gornjem Seniku na Madžarskem veliko prispeval k ohranjanju narodne zavesti tamkajšnjih Slovencev. V program proslave so vključili razstavo o življenju in delu prof. Jožefa Maučeca, pogovor v Bukovnici o možnostih razvijanja naravi prijaznega turizma, svečano mašo v bogojnski cerkvi in mirovni shod.

MURSKA SOBOTA

Opuščeno gramoznico v bližini Rakičana, v katero je steklo blizu tristo tisoč litrov gnojevke, ki so jo med nedavno vojno vozili z bližnje farne na Jezerih, so sedaj spet uredili. Ker so bile

*Župna cerkev v Ribnici
na Dolenjskem.*

vse cisterne za prevoz gnojevke prasičjih farm v Nemščaku in na Jezerih uporabljene za cestne blokade, so odvažali gnojvko v bližnje opuščeno smetišče. Zaradi velikih količin amonijaka je pri tem v gramoznici poginil tudi ribji zarod. Sedaj so vso vodo iz gramoznice prečrpali v bližnji gozd. Iz izpraznjene jame so odpeljali tudi 3300 kubičnih metrov gramozja. V vodi v gramoznici so se spet oglasile žabe, kar je znak, da je bilo delo dobro opravljeno.

NOVO MESTO

Na Ragovski 1 so odprli novo pošto. S tem so zelo ustregli Novomeščanom z desnega brega Krke, mestnim predelom Kandija, Grm, Žabja vas, Šmihel, Gotna vas in tudi širšemu mestnemu zaledju. Pošta opravlja vse storitve.

OPČINE PRI TRSTU

Tu se je sestalo predsedstvo Svetovnega slovenskega kongresa. Zavzemali so se za pospeševanje slovenskega turizma, financ in bančništva, tretjo univerzo in seznam znanstvenikov, strokovnjakov in podjetnikov, ki delujejo izven Republike Slovenije.

PESNICA

Zadnje neurje v Apaški kotlini je uničilo ali poškodovalo približno 170 ha vinogradov, 85 ha sadovnjakov, 850 ha poljščin ter 1000 ha travnatih površin. Letošnja pozeba in deževje, vojna in toča so naredile škode za 490 milijonov dinarjev. Rodnost vinogradov bo izostala za dve ali tri leta. Poškodovanih je okrog 270 km cest.

PETROVČE

Na baziliki Matere božje so uredili pročelje, zvonik in prostor okrog oltarja, obnovili zunanost cerkve in kupili nove zvonove. Slovesnost ob 250-letnici čudodelnega kipa petrovške Marije je vodil sredi septembra zagrebški nadškof skupaj s slovenskimi škofi.

RADOMLJE

V Arboretumu Volčji potok so pripravili mednarodno razstavo cvetja in vrtnarstva, ki so jo poimenovali Cvetje in mir. Rezano cvetje in okrasno grmičevje je razstavljalo 60 predvsem domačih vrtnarjev, nekaj razstavljalcev je prišlo iz Hrvaške, na ogled pa je bilo tudi cvetje in okrasno grmičevje iz Belgije, Nemčije, Avstrije in Nizozemske. V okviru razstave je bil še prodajni sejem cvetja.

SEŽANA

Šepuljski pršutarji so na radgonskem kmetijsko-živilskem sejmu dobili tri zlate kolajne, in sicer za kraški pršut, kraški zašink in kraški špek. Podjetje Kras iz Sežane je dobilo poleg tega še tri srebrne in eno bronasto medaljo. Z najvišjimi priznanji za kakovost so ga nagradili tudi ocenjevalci v posebni konkurenci Alpe-Jadran. Pri ocenjevanju v Gradcu so se med 1300 tekmovalci z vsega sveta prav tako dobro odrezala kraška vina. V Gornji Radgoni je v tekmovanju med starimi vini dosegel prvo mesto sežanski teranton iz leta 1986.

SLOVENSKA BISTRICA

V trgovsko-poslovnem centru, ki so ga lani začeli graditi v Slovenski Bistrici, so zdaj odprli tudi novo prodajalno Kovnotehne. V njej bodo lahko kupci izbirali med gospodinjstskimi aparati, stekleni-

mi, porcelanastimi in slišnimi izdelki, električnim orodjem, pa tudi med gorskimi kolesi in vrtnimi kosilnicami.

SLOVENSKA BISTRICA

Pod geslom Dobimo se pod grajsko lipo so Bistričani priredili osmi bistrski teden. Šlo je za predvsem turistično obarvano prireditev, ki pa so jo usmerili predvsem v prizadevanje za lepše in čistejše okolje. Vrsta kulturnih, športnih, zabavnih in drugih prireditev je potekala v bistrškem gradu in na obeh njegovih dvoriščih.

SLOVENSKA BISTRICA

Sredi septembra se je vršil 8. bistrski teden pod naslovom Zdravo okolje in prehrana. Prireditev je bila nekaj krajša kot druga leta, je bila pa enako zanimiva in obiskana kot prejšnje. Osrednje prizorišče je bil slejkoprej bistrski grad z okolico, več prireditev pa je bilo tudi v Oplotnici, ki se je za Tinjem, Kočnim, Šmartnim na Pohorju, Videžem in Poljčanami predstavila letos.

SLOVENSKE KONJICE

V malem konjiškem podjetju Vepro oblikujejo plastiko v jadrane deske, telefonske kabine in podobne izdelke. Sedaj so začeli iz bioplastike izdelovati različne omote, predvsem za potrebe domače živilske industrije. To je prva predelava te vrste v Sloveniji. Po letu 1992 ne bodo mogla slovenska podjetja več prodajati v razvite evropske države izdelkov v oporečnih ovogh.

ŽALEC

Pri Agrini Žalec že nekaj časa odkupujejo v Sloveniji in Bosni sveže gobe in zdravilna zelišča. Zbrali naj bi 130 ton jurčkov in 120 ton lisičk. Borovnic so odkupili 25 ton, največ na Gorenjskem in Koroškem. 90% gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč bodo izvozili in s tem zaslužili pet milijonov mark.

ŽUŽEMBERK

V Suhi krajini so odprli prvo kmetijo za kmečki turizem, ki so jo poimenovali Kmetija odprtih vrat. Ker leži kmetija ob Krki, bo zanimiva ne le za ljubitelje kmečkega turizma, marveč tudi za ribiče.

vrenje v slovenskem kotlu

VOJNA NA HRVAŠKEM

Vojna na Hrvaškem postaja vedno bolj krvava in po krutosti že presega zalivsko. Na Baniji so srbski četniki zločinsko divjali. Pomagali so jim vojaški jugoslovanske armade. Več hrvaških vasi so do tal porušili. Ujetnike, vaščane in hrvaške policiste so klali z noži. Obvladujejo že skoraj celo Banijo. Krvavo so šli nad Vukovar. 1500 jih je napadlo Strugo. Izstrelili so 300 granat z minometi. Nato so šli nad branilce na juriš. Srbski teroristi so že pred Karlovcem. Hrvati se iz Banije in Korduna čisto izseljujejo.

Velika Srbija zahteva spremembo meja. Njihove teroriste, ki živijo po hrvaških krajih, odkrito podpirata Srbija in Črna gora, vedno bolj odkrito tudi JA. Vlada v Zagrebu je nemočna, da bi ta srbski teror preprečila. Bolj ko se pogovarjajo o miru, več je žrtev na Hrvaškem. V zveznem predsedstvu, domnevem vrhovnem poveljstvu, sedijo lažni mirovniki. Hrvaške vasi in mesta so tarča topovskih in tankovskih granat. Nenadne srbske mirovne pobude so morebiti le taktična zvijača srbske strani.

DIVERZANTSKE AKCIJE V SLOVENIJI — PO NAČRTU JA GENERALOV

V zadnjem času je bilo v Sloveniji za-
beleženi **pet diverzij**: 20. julija je bil razstreljen drog 400-kilovatnega daljnovoda Maribor—Mihovci, 21. julija je eksplozija porušila dva drogova daljnovoda v vasi Pesje pri Krškem, 2. avgusta sta dve eksploziji poškodovali drogova daljnovoda Brestanica—Krško, 4. avgusta je prišlo do eksplozije na bencinski črpalki v Mariboru, 5. avgusta pa v gozdu pri Gribljah v Beli krajini. Pri teh atentatih so neznanci uporabili eksploziv, ki je dosegljiv le ozko specializiranim enotam jugoslovanske armade in službam državne varnosti.

Nagib za te atentate je omajanje varnostnih razmer v Sloveniji. Na tajnem sestanku z visokimi oficirji JA je

načelnik generalštaba Adžić povedal, da je v Sloveniji treba onemogočiti utr-ditev razmer z uporabo lažnih obtožb, brezimnih groženj, diverzij, atentatov in gospodarske vojne. Prav tako naj bi bil umik armade iz Slovenije le del načrta, kako v naslednjem času pokoriti Slovenijo in Hrvaško. Na ti dve republiki naj bi izvajali različne pritiske in ju gospodarsko in politično osamili. Iz Slovenije je treba umakniti vso vojaško opremo, vojašnice pa onespособiti, da se ne bi vanje vselila TO. Za konec septembra je bilo pričakovati nove napade na Slovenijo, potem ko bi JA pokorila Hrvaško. Vendar je možnost teh novih napadov vsak dan manjša.

UMIK ENOT JA IZ SLOVENIJE

Enote JA **načrtno zavlačujejo** svoj umik iz Slovenije in brez potrebe **uničujejo** vojaške stavbe in opremo. Vadi-le so tudi uporabo taktičnega jedrskega orožja.

Prve enote so se začele umikati konec julija. Naročeno jim je, naj z odhodom čimbolj odlašajo in iščejo razlogov za spor z domačini oziroma pripadniki Teritorialne obrambe. Kljub temu poteka ponekod odhajanje ureje-no: JA vrača enotam TO njihovo lastni-no, TO pa enotam JA zajeto orožje.

GOSPODARSKE TEŽAVE

Slovenija bo morala plačati svojo sa-mostojnost tudi **s padcem življenjske ravni**. Gospodarski položaj je slab. Z vojno, ki jo je Sloveniji vsilila JA, se je položaj še poslabšal: povečalo se je nezaupanje tujine do Slovenije. Začela se je gospodarska vojna, ki bo imela mnogo hujše posledice kot vojaški spopad.

Slovenija bo potrebovala dodaten denar. Tuji denarniki iščejo pri tem var-nost in zaslužek. Dotok denarja je manjši. Velike težave so na področju družbenih dejavnosti. Beograd Slove-nijo glede denarja zapostavlja. V Srbiji in Črni gori zasegajo tamkajšnjim podružnicam slovenskih podjetij imet-je ali pa pospravljajo izkupiček od pro-danega blaga v svoje blagajne. Slo-venska proizvodnja je nazadovala.

A — Zahodna meja velike Srbije. **B** — Območja, ki jih okupirajo srbski uporniki in enote jugoslovanske vojske.

zakaj se je vojska odločila za odhod iz slovenije?

V zvezi s tem vprašanjem je slovenski obrambni minister Janez Janša v pogovoru z Delom (17. avgusta) povedal nekaj zanimivih stvari. Med drugim tele:

- Cilj Slovenije je, da armada čimprej odide z njenega ozemlja in da se nikoli več ne vrne. Brez jamstva, da je ne bo nazaj (pa čeprav samo v obliki npr. kratkotrajnega bombnega napada), problem ni rešen.

- Razlogov za to, da se armadi z umikom zelo mudi, je več.

- Predvsem bi JA rada izkoristila avgustovski čas za vojaško okrepitev „zanesljivega“ dela Jugoslavije pred morebitno resnejšo internacionalizacijo jugoslovanske krize. Po odpustu septembrske generacije obveznikov se bo njen sestav še zmanjšal. To bo praktično samo še srbskočrnogorska vojska.

- Drugi razlog je vreme. Vojaške operacije s podporo letalstva je možno dejansko načrtovati samo tja do sredine oktobra.

- S prerezporeditvijo vojaške tehnike na pretežno srbsko ozemlje postaja Srbija upoštevanja vredna vojaška sila na Balkanu. V prihodnjih mesecih bo neuporabno JA zamenjala mnogo bolj uporabna srbska armada s celotnim orožjem JA, ki se bo še vedno lahko sklicevala na zvezno zakonodajo.

- Z umikom JA iz Slovenije nevarnost še ne bo minila. Nasprotno. Grožnje z bombardiranjem bodo lahko mnogo bolj

Izvoz se je zmanjšal za 40%. Vedno več ljudi ima **premalo denarja za preživetje**. Brezposelnost se večja. Nevarnost stavk je velika, zlasti še, ker delavce spodbijajo znani nezadovoljneži, ki so v 45 povojnih letih spravili Slovenijo na boben.

NAVIDEZNI MIR V SLOVENIJI

Armada se iz naše dežele resda pospešeno umika, a najbolj pesimistični so prepričani, da gre za **taktično zvijačo srbske soldateske**. Četniški vojvoda Šešelj, ki je med glavnimi krivci za krvavo hrvaško poletje in jesen, samozvestno izjavlja, da bo postal guverner Slovenije, brž ko bodo spravili na kolena Tudžmana in njegove „ustaše“. Seveda gre pri Šešlju za skupek znakov dvornega tepčka, a tam, kjer je ogenj, je tudi dim.

Kljub vsemu pod Alpami vladata **mir** in nekakšno tiho **samozadovoljstvo**, ki je lahko tudi varljivo.

Direktor Službe družbenega knjigovodstva (tako se v Ljubljani imenuje tisto, kar imajo drugod v Evropi za finančno policijo) magister Omerza je

izjavil, da so nam **Srbi** v svoji republiki „podržavili“ (beri: **ukradli**) **čez petsto podjetij** z vso njihovo imovino ter da se poživljajo na pravosodje. V isti sapi je dodal, da kljub nekaj milijardam dinarjev tako povzročene škode Slovenci ne bomo prenehali trgovati z Jugom, saj so nam evropska tržišča, razen redkih, domala zaprta.

Veliki brat onkraj luže pa zaenkrat ne namerava odpreti mošnjička niti za Jugoslavijo niti za Slovenijo. To je kruta resničnost, katere se ostali narodi v Jugoslaviji ne zavedajo, saj so prepričani z vojno in strahotno revščino.

NAŠ TEDNIK, Celovec, 6. 9. 91.

SLOVENIJA NI ZUNAJ VOJNE NEVARNOSTI

Slovenski minister za notranje zadeve Igor Bavčar je povedal v intervjuju za Nin:

Slovenija ni zunaj vojne nevarnosti. Razlogov za to je več. Za začetek grozi nevarnost, da bi se spopadi razširili na Slovenijo, če bi se približali hrvaško-slovenski meji; drugič so znamenja, ki

odpisani in znova najdeni Slovenci

Iz pogovora z dr. Ocvirkom, docentom na ljubljanski Teološki fakulteti v Ljubljani, ki je bil štiri mesece gost clevelandске državne univerze. Pogovor je objavil SLOVENEK.

- Pri nas se zadnje čase veliko govori o laični državi in o ločitvi Cerkve od države, pri tem pa nam samozvani napredni krogi znova ponujajo boljševidne rešitve.

- Slovenska župnija v tujini ni nič nenavadnega in redkega. Res

pa je, da so doslej pri nas načrtno zamolčevali versko, socialno, narodnostno in kulturno dejavnost naše Cerkve med izseljenci.

- Med večino povojnih izseljencev je Slovenska matica osovražena in se je na daleč izogibajo. Bila je namreč orodje v rokah partije in OZNE. In kakor je partija z nasiljem vsilila svojo ideologijo Slovencem v domovini, tako je hotela poenotiti Slovence po svetu. Kolikor se ji niso vdali, jih je poskušala uničiti, če že ne fizično, pa vsaj kulturno in narodnostno.

- Čeprav se povojni izseljenci delijo na politične begunce in tiste, ki so zapustili komunizem (nemalo Primorcev in Prekmurcev je bilo pobitih ali zaprtih, ko so v petdesetih letih bežali iz „svobodne“ Ju-

pričajo o želji jugoslovanske armade po maščevanju; tretjič, ni povsem nemogoče, da bi prišlo do ponovnega napada na Slovenijo po načrtu, ki smo mu dali delovni naslov „Bedem 2“ (Okop 2).

Razlogi za to obstajajo. Naj omenim samo enega: kot je znano, **se Srbija odkrito spogleduje s tistimi italijanskimi krogi**, ki so že večkrat javno poudarili, da so zainteresirani za Istro. Odkrito jo ponujajo Italijanom za razne usluge, in tisti, ki bi jo radi imeli, računajo z nenadzorovanim razpadom Jugoslavije.

Sile 13. korpusa generala Čada, ki je bil pohvaljen zaradi učinkovitih akcij proti Sloveniji v tej vojni, naj bi Istro odrezale od Slovenije in Hrvaške, tako da bi postala dejanska oblast na tem slovensko-hrvaškem ozemlju vprašljiva. Zelo dobro izhodišče za nadaljnje pogovore, mar ne? Nikar si ne mislite, da v Italiji ni takih apetitov.

Kljub temu mislim, da so naše akcije proti 13. korpusu pokazale tako tistim, ki kujejo take načrte, kot onim, ki s tem računajo, da **se znamo braniti**.

DELO, Ljubljana, 17. 9. 91.

Vojaki Teritorialne obrambe — vojska Republike Slovenije.

ZAKON O LASTNINI

Te dni slovenska skupščina obravnava zakon o lastninski preobrazbi podjetij. (Dalje na strani 34)

goslavije v „gnili“ kapitalizem!), pa jim je skupno, da so žrtve komunizma in nimajo do njega nobenih simpatij. Prav ta skupina pa se najbolj živo zanima za Slovenijo in slovenstvo. Zanje je Slovenija še vedno domovina. Te ljudi pa je komunistična Slovenija odpisala, temu primerno se je morala obnašati Matica, OZNA pa jih je nadzorovala, ker so veljali za sovražnike. To je Slovenijo veliko stalo. Ko bi ta denar porabili za ohranjanje slovenstva med izseljenci, ne pa za njegovo uničevanje, bi bila podoba in moč Slovencev po svetu drugačna.

● Med napadom JA na Slovenijo in vojno, ki so nam jo vsilili, se je v Clevelandu sestal Slovensko-ameriški svet. Sestanke je vodil predsednik dr. Resman. Že za v

petek smo sklicali tiskovno konferenco, in ker so v Svetu vplivni ljudje, se je odzvalo več TV hiš, radiov in časopisov. Po telefonu smo prosili ljudi, naj pišejo v Belo hišo, Bakerju in drugim. Pri tem sta pomembno vlogo odigrali slovenski radijski postaji. Vsak dan smo poslali na destitucije telegramov in posamezni tovarnarji so prispevali več tisoč dolarjev. Razdelili smo naslove kongresnikov, ambasad, nuncijs in ameriške katoliške škofске konference. Časopisa Ameriška domovina in Ameriški Slovenec sta objavljala odmeve na naša prizadevanja. Slovensko-ameriški svet je začel akcijo za denarno pomoč za odpravo posledic agresije in si zastavil cilj 250.000 dolarjev in je že v prvem tednu zbral več kakor polovico vsote.

prepričljive in verjetno je to najmanj, s čimer se bomo otepali vse do priznanja Slovenije.

● Svetovni trg orožja je zaprt za Slovenijo in Hrvaško. Zaradi tega sta obe republikli prepuščeni pritiskom Srbije, ki si prisvaja obstoječo tehniko in orožje JA, hkrati pa edina razpologa s tovarnami orožja.

● Po mojem mnenju je vojaški vrh dosegel soglasje samo na tej točki, da je umik iz Slovenije v danem trenutku najmanj slaba varianta. Izdelan pa je bil tudi načrt o večji aktivnosti na Hrvaškem, vojaškega podrejanja Hrvaške in potem tudi sunek proti Sloveniji. Ta načrt je z vojaškega vidika brezhibno izdelan, tudi v podrobnostih. Vprašanje pa je, ali je izvedljiv.

● Kljub temu, da bo vojaška nevarnost še nekaj časa najbrž znatna, je danes že jasno, da nas čakajo zaključni izpiti predvsem na gospodarskem in zunanjepolitičnem področju.

iz zapiskov zdomskega župnika

moja zdomska fara

*Sedaj sem spet v domovini. Ozi-
ram se nazaj, na leta svojega pasti-
rovanja v zdomstvu. To in ono iz ti-
stih let bi utegnili biti zanimivo še
za koga. Odločil sem se, da nekaj
od vsega tega svojega potikanja in
počenanja po svetu spravim na
papir.*

*Pred tridesetimi leti je škof Rož-
man, ki je tedaj živel v ZDA, prosil
slovenske duhovnike po svetu, naj
bi prevzeli dušnopastirske fare za
Slovence po Evropi. Za takšno
spremembo v življenju se ni bilo
lahko odločiti, saj je to pomenilo
spet se presaditi v popolnoma novo
okolje, v nove razmere, v nov jezi-
kovni prostor. Zato odziv duhovni-
kov ni bil ravno množičen, kar se-
veda škofu Rožmanu ni bilo pov-
sem pogodu.*

*Sam takrat nisem mislil, da bi se
vrnil v Evropo, ker sem pač imel
svoje delo, za katero me je škof
Rožman izrecno prosil. Kasneje se
je pa tako zaobrnilo, da sem svojo
nalogo med Slovenci onkraj morja
nekako opravil. Bil sem na voljo za
prevzem drugih dolžnosti med roja-
ki. Po osebnih pogovorih in pismih
sem pristal na slovenski župniji v
Evropi. In tu se začno moji
spomini.*

pogreb

Takoj prvi dan na novi postojanki
sem moral k umirajočemu Sloven-
cu v bolnišnico. Naslednji dan je
umrl. Zmeniti sem se moral za po-
greb, kar je bilo ob mojem zelo po-
manjkljivem znanju jezika nekoliko

težko. Potem sem opravil pogrebno
mašo v slovenščini in moža prav
tako v slovenskem jeziku pokopal,
kar oboje seveda ni bilo težko. Ta
začetek mojega pastirovanja med
slovenskimi zdomci v Evropi se mi
je zdel dokaj zanimiv in mi kar noče
iz spomina.

vzhodni mislec in česen

V eni od sob v našem župnišču
so ležale stvari slovenskega duhov-
nika, ki je bil nekaj časa gost župni-
šča, potem se je pa zaposlil na tu-
jejezični fari v istem mestu. V sobi
je pustil kup česna in dolgo vrsto
knjižnih del raznih indijskih misle-
cev. Oboje me je malo čudilo, a na-
zadnje je vsakdo svoboden in, če
nekomu prija česen in vzhodni mis-
leci, zakaj tega obojega ne bi smel
imeti?

Ker sem moža poznal še z gim-
nazije, sem ga poklical po telefonu.
Imel sem srečo, da sem ga takoj
dobil.

„Kaj počneš?“

„Na tukajšnji fari zbiram intelek-
tualce k diskusijam in jih obisku-
jem po bolnišnicah. Zbiram tudi
mladino.“

„Pa jih kaj pride?“

„Seveda. Prav sedaj razpošilja-
mo tisoč vabil mladim.“

„Tisoč?“ sem kar lezel v telefon
in postajal iz trenutka v trenutek
manjši. Le kaj naj jaz počnem v tej
tuji deželi ob takšnih velikanih?

„Ja, veš, to je treba zgrabiti na
široko,“ je govoril počasi in preu-
darno s svojim nizkim basom.

Ne vem več, kaj je še razpredal,
le tega se spominam, da me je bil
samo še obup. Moj Bog, kako sem
si upal v dušno pastirstvo, kjer je
vse tako velikopotezno?

Kasneje se je mož vrnil domov,
tam zelo zagnano vodil neko versko
gibanje, potem pa vse skupaj pus-
til, gibanje in kolar ter odšel v tuji-
no, kjer je počel vse mogoče: od
vođenja psiholoških tečajev do
predstavnitva mirovnih gibanj.
Vendar vsega gotovo niso bila
kriva dela vzhodnih mislecev in kile
česna, ki jih je bil pozabil v našem
župnišču.

prijatelj

Ker mi je bilo usojeno biti en
mesec na tej novi postojanki popol-
noma sam in ker je bil poleg tega
čas počitnic — tudi moj kolega je
odšel na dopust — sem si poskušal
poiskati ljudi, da bi si v novi, popolni
tujini samoto vsaj malo omilil.

Obiskal sem starejšega duhovni-
ka, nekdanjega jetnika v nacistič-
nem taborišču. V njem sem našel
tudi za vsa kasnejša leta velikega
prijatelja.

Pravil mi je, kako so ga med vojno
Nemci odkrili, da je delal za četniško
ilegalo, čeprav je bil domobranski
kurat. Gen. Rösener, nemški povelj-
nik v Ljubljani, ga je osebno z gojza-
rici obrcal — pač iz posebne „lju-
bezni“ do duhovnikov, saj bi si bilo
sicer težko predstavljati, da se je ge-
neral spustil tako nizko. Potem so
nacisti v Ljubljani temu duhovniku
povedali, da ga bodo ustrelili in so
ga že peljali pred puške. Osupnilo
me je, ko mi je povedal, da mu je
bilo, kljub temu, da je imel takrat
še le triintrideset let, neznansko
hudo, da ga niso ustrelili. Na odhod
je bil pač v vseh ozirih pripravljen.
Namesto tega so ga poslali v Da-
chau, kjer je moral med drugim sku-
paj z drugimi duhovniki orati vpre-
žen v plug. Po koncu vojne so ga ho-
teli komunisti odpeljati v Slovenijo,
kjer bi ga v imenu svobode dokon-
čno „osvobodili“, česar niso storili
nacisti, pa se jim je izmuznil in ostal
rajši „neosvobojen“ v tujini.

„koc, ki pa greje“

Potem sem obiskal še enega slo-
venskega duhovnika, živečega v
istem mestu. Tudi v njem sem našel
dobrega prijatelja. Bil je sicer „koc“,
a tak, „ki greje“. Bolj redkobeseden,
a iskren in pameten. Marsikakšen
vozel mi je v naslednjih letih razvoz-
lal. Ko sem bil pred kratkim v domo-
vini na njegovem grobu, sem mislil
nanj z veliko hvaležnostjo.

začetek

No, prišel je september in začelo
se je delovno leto. S kolegom sva si

razdelila ozemlje, po katerem bova iskala slovenske duše in jim pomagala v smeri proti novi zemlji. O sebi sem še vedno močno dvomil, da sem pristal na pravem mestu, saj sem se bal ljudi, to pa ni najboljši pogoj za delo z njimi, a sedaj sem tukaj in končno moram računati tudi na pomoč od zgoraj, saj navsezadnje delam za njihove interese.

srečanje, ki ga ni bilo

Prva preskušnja, pred katero sem se precej tresel, je bil sestanek zakonskih parov, napovedan za neko soboto popoldne. Ker so ti pari živeli na mojem novem področju, je bilo čisto naravno, da prevzamem odslej skrb zanje jaz, čeprav bi si želeli, da bi se to zgodilo šele čez kakšna dva, tri mesece, ko bi se z ljudmi malo spoznal.

V času pred mojim prihodom so se že nekajkrat zbrali. Na zadnjem srečanju so se domenili za to soboto, a sedaj, neposredno pred srečanjem, niso bili posebej povabljeni.

Ko sem pregledoval program prejšnjih srečanj, se mi je zdelo čudno, da k enemu od srečanj vsaj pol parov ni prišlo, ker naj bi se dva, trije tisti dan selili, dva, trije pa so bili bolni. Te selitve in bolezni, vse na isti dan, so mi majčkeno čudno zasmrdele.

Pripravil sem program za srečanje, potem sva pa s kolegom čakala. Prišla je ura, a nihče še ni pozvonil pri vratih. Potem sva čakala četrtr, pol, tričetrtr ure, eno uro — pa nikogar od nikoder.

Zame je bilo to doživetje majhen uvid, kakšno faro sem prevzel, kar me pa ni čisto nič potrla. Nasprotno, Bogu sem bil neizmerno hvaležen, da se je tako zgodilo. Zakaj? Recimo, da bi tisto soboto prišlo k srečanju deset, dvanajst parov. Jaz bi prevzel nadaljnje delo z njimi. Naslednjikrat pa ne bi bilo nikogar. Do zadnjega vlakna bi bil prepričan, da so se pari umaknili zaradi mene, in živ krst bi mi tega prepri-

čanja več ne vzel. Koliko nove „korajže“ bi mi takšno doživetje vtilo, si ni težko misliti. Odtod moja še današnja hvaležnost Bogu za tisto ne-srečanje.

gospodinja

S kolegom sva si prve mesece sama kuhala. Pred prihodom na faro sem bil tri mesece na Koroškem in tam sem na neki fari srečal starejšo župnijsko gospodinjino s Kranjskega, katere šef je zbolel. Po dolgem pregovarjanju je bila pripravljena priti k nama za gospodinjino. Treba je bilo seveda dobiti pri oblasteh še dovoljenje za njeno bivanje tu, kar pa nikakor ni bil mačji kašelj.

Moj kolega je telefoniral na urad za delo, da bi najini gospodinjini dovolili bivanje tukaj. Uradnica je prošnjo odločno zavrnila, češ da je gospodinja prestara: utegne se zgoditi, da bo čez nekaj let padla njim v breme.

„Pojdi, greva takoj tja,“ mi je kolega rekel in sva šla.

Poiskala sva pisarno uradnice, ki je po telefonu rekla „nemogoče“. Kolega je potrkal in vstopil. Za njim sem se pomaknil v sobo tudi jaz.

Ko naju je uradnica, petinštiridesletna debeluška, uzrla, ji je bilo takoj jasno, kdo sva in po kaj sva prišla, saj sva nosila pod vratom kolar.

„Sedaj niso uradne ure,“ je rekla.

„Vem,“ je bil vljuden moj kolega, „a ker je stvar tako nujna . . .“

„No, pa sedita.“

Moj kolega je razlagal, da je gospodinja, ki bi naj prišla k nama, res starejšega datuma, a kaj, ko cerkveno pravo ne dovoljuje, da bi nam gospodinjile mlajše. Poleg tega je ta povsem zanesljiva, kar je za naše fare, ki so stalno pod nadzorom rdečih angelov varuhov iz domovine, tudi važno. Pa še to je, da zna slovensko in vsaj za silo nemško, kar je pri nas skoraj pogoj za gospodinjino, takih pa tudi ni najti za vsakim voglom.

Uradnica naju je z zanimanjem gledala in študirala.

„Jaz mislim,“ je rekla čez čas, „da bi vidva rada gospodinjino zato, da bi dobro jedla.“ Priznati moram, da suha ravno nisva bila.

„Seveda, tudi zato,“ je odgovoril kolega. „Saj mislim, da bi po toliko mescih zaslužila, da si ne bi morala več sama kuhati.“

„Sama si kuhata?“ je vprašala in naenkrat čisto pozabila, da je uradna oseba — iz nje je pogledala ženska. „Kaj pa kuhata?“

Kolega je nametal z besedami na mizo vse, česar se je spomnil: od makaronov, špagetov, krompirja in riža do pečenih zrezkov, golaža, praženih jetrc in enolončnic. Seveda je vse skupaj še pošteno začnil: „Večkrat se kaj zasmodi, drugič gre juha čez, riž je včasih še trd, krompir razkuhan, zrezek prepečen, da je trd kot podplat . . .“

Uradnica se je smejala in ker latinski pogovor „vse debelo je dobro“ še vedno velja, je dovolila, da sme priti starejša Kranjica k nama za gospodinjino.

k zdravniku

Ker sem si moral urediti bolniško zavarovanje, je bilo treba k zdravniku. Domači župnik, čudovit človek, mi je dal naslov starejšega zdravnika v bližini.

Po kratkem čakanju me je tajnica spustila v zdravnikovo pisarno. Nekaj časa sem tam sedel in s strahom čakal, kako mu bom dopovedal, po kaj prihajam.

Vstopil je. Visok, starejši gospod, belih las in izredno plemenitega obraza in vedenja. Spoštljivo zadržan gospod. To sem doživljal naslednja leta vedno znova, kadar sem moral k njemu.

Sedel je naproti meni in z glasom, polnim sočutja, vprašal: „Gospod, kaj vam je?“

„Nič,“ sem mu odgovoril.

Začudeno me je pogledal kot češ, kaj pa potem prihajaš?

on

bo še

josiip jurčič

jurij kozjak

slovenski janičar

Dosedanja vsebina:

Na gradu Kozjak je gospodaril štiridesetletni Marko Kozjak. Žena mu je rodila sina Jurija, po porodu pa umrla. Na gradu je živel tudi Markov mlajši brat Peter, potuhnjjen človek.

Marko je zalotil pri kraji mlade-ga cigana in ga tako močno udaril, da je ta za posledicami umrl. Ciganov oče je sklenil, da bo sina maščeval. Ko je odšel Marko v Celje branit cesarja, je cigan sklenil s Petrom kupčijo, da za lepo vsoto denarja odpelje Jurija v Turčijo.

Marko se je vrnil z vojne in zvedel žalostno novico. Očital je Petru, kako da ni šel nihče za cigani, ko so odvedli njegovega sina.

„Krivo me sodiš, Marko!“ odgovori Peter. „Koliko sem si prizadel, koliko sem prehodil, da bi zasledil roparje, to ti pove vsak sosed, vsak hlapec. Jaz sem storil, kar je bilo v moji moči, a deček je izginil, kakor bi ga bila zemlja požrla, in ravno zato imam upanje, da — da bo še kdaj prišel na dan. Potolaži se, Marko, saj vidiš, da je moralo tako biti. Bog je menda tako hotel.“

Vendar se je vsa ta tolažba Mar-ka slabo prijela, morda tembolj, ker

je prihajala iz hinavskega srca. Sam je bil na tem svetu, nobenega otroka ni imel več in vsa tolažba mu ga ni mogla nadomestiti.

Kdor bi videl tega moža, ki je šel srčno med gole meče in proti špičastim sulicam, ki mu je na bojišču sonce porjavilo lice, ki mu je sovražnik usekal marsikatero rano, kdor bi ga videl, kako so mu po gosti bradi tekle debele solze na junaške prsi, ta bi moral ž njim jokati. Pa bi bilo tudi vse drugače vedeti, da je otrok umrl in nesel nedolžno dušico v nebo, kot pa da so ga neverni in divji cigani odpeljali bogve kam in bogve čemu!

Kakor vsi ljudje tisti čas tudi Marko ni bil popolnoma prost vraž in praznih ver in le-to mu je prizadelo še toliko več bolečin, ker si je slikal pred očmi vsakovrstne strašne reči, ki so bile vse v zvezi z njegovim sinom.

S hudobnim veseljem je gledal potuhnjjeni Peter, kako postaja Marko od večera do jutra otožnejši.

Prvi cilj, ki si ga je Marko postavil, je bil ta, da hoče sina iskati križem sveta, dokler ga ne najde. A znanci, zlasti stiški menihi, so ga pregovorili, da je vse iskanje zastoj, ker se ni dalo niti pičice zvedeti, proti kateremu kraju so hudo-delci z dečkom krenili, ali so šli daleč ali so ostali blizu. Nazadnje je spregledel, ko se je v svoji žalosti sam sebi nekoliko privadil, da bi

bilo res vse, kar koli bo storil, brez uspeha.

Marku ni bil svet več pogodu. „Kaj mi pomaga ime, kaj bogastvo?“ je rekel sam pri sebi. „Sreča je šla po vodi, na tem svetu je ne bom imel več. Ženo mi je Bog pre-zgodaj vzel, ostalo mi je dete in zdaj sem zgubil še to. Na svetu ne morem biti več srečen. Le tamkaj jih upam še videti, torej moram skrbeti, da pridem tja.“

Stopi pred grbastega brata Petra in mu reče: „Moj ljubi brat! Umak-niti se ti hočem, dam ti vse svoje premoženje, obračaj ga, kakor te je volja. Oženi se, če ti je všeč, mlajši si od mene. Samo to si izgovorim: ko bi kdaj zasvetil srečni dan, da bi se zvedelo za mojega sina, ima on pravico prevzeti za teboj. Jaz pa grem v kloster v Stično. Skrbeti hočem za svojo dušo, svetno imetje pa prepuščam tebi. Moje kosti naj pokopljejo v klostru, morda — Bog ne daj! — ene zadnjih naše stare rodovine.“

Kmalu potem se je Marko prese-lil v kloster, namesto svetle jeklene vojne oprave oblekel belo meniško obleko iz surovega sukna in je bil eden najpobožnejših menihov v Stični.

Petru se je torej izteklo vse po volji, kakor si je želel in pričakoval.

DEVETO POGlavJE

— — — — —
Odkrsti se in bo Turčin in, ko doraste, da takrat morit bo hodil si svojat. Valjavec

Vrnimo se zopet k mlademu Juri-ju Kozjaku, ki ga je cigan odpeljal. Sicer smo prišli v pripovedovanju že malo dalje, zato povzamemo tu-kaj na kratko reči, ki bi jih bili mora-li razložiti že poprej.

Cigani so bliskovito oddirjali, ko so imeli med seboj dečka. Imeli so iskre, lahke konjiče, ki so, čeprav manjši od grajskih vojnih konj, ki so jih jezdili kozjaški hlapci, vendar veliko lažje dirjali, tako da so bili ci-

gani kmalu svojim gonjačem iz oči. Tudi noč jim je ustregla. Četudi so se nekoliko ogibali navadnih poti in hodili po stranskih stezah, so drugi dan dospeli na mejo, tu pa so bili brez skrbi. Spoštovana družina se je tukaj ločila, ker so hoteli skoraj vsi Samolovi pajdaši na Ogrsko, Samol pa na Turško.

Ni manjkalo veliko, da bi moral razsoditi nož. Pobogali so se le tako, da jim je Samol prepustil večji del krvavega denarja za dečka.

Dolgin se je potem obrnil proti Turčiji, kajti menda je hotel do zadnjega izpolniti naloženo zlo dejanje, kakor je bil že ves v hudobiji, ali pa je hotel za lepega dečka izkupiti še kak denar.

Fante je sicer od kraja vpil, jokali in prosili, a cigan mu je vselej zatisnil usta in tako pred seboj na sedlu sedečega ubogega otroka ne prav vpljudno utišal.

Drhal razmršenih ciganovih bratov, ki jih je dolgin zalotil na poti, je strgala dečku s telesa poslednjo dobro obleko. Ciganske matere so mu zavdale, da ni vpil in da je dobil bolj zagorelo in rjavkasto lice.

Na turški meji je prodal cigan dečka Turku, ki je nabiral krščanske otroke za janičarska vzgajališča.

Turki, sprva doma v Aziji, so bili konec osmega stoletja premagani od Arabcev in so od teh sprejeli Mohamedovo vero. Kmalu pa so Turki izvili svojim zmagovalcem iz rok nekoliko oblasti in nazadnje so si znali osvojiti popolno prostost.

Osman, prvak in praded zadnjih turških sultanov, je vzel krščanskemu cesarju v Carigradu nekaj maloazijskih zemljišč in postal samostojen vladar. Njegov sin Orhan je z orožjem pridobil vso Malo Azijo in prvi ustanovil tisto turško vojsko, ki je najbolj pripomogla, da je turško ime dolgo časa po vsej Evropi, posebno pa še pri nas, južnih Slovanih, zbujalo strah in trepet — namreč janičarje. Pod vladarjem Orhanom je namreč svetoval veliki vezir Alredin, naj ujete krščanske otroke vzrejajo in vzgajajo za turške vojake. Take vojake so imenovali janičarje.

Sprva je bilo komaj tisoč janičarjev. A že za sultana Murada I. (leta 1360), ki mu nekateri pripisujejo prvo ustanovitev te nove vojske, se je število janičarjev pomnožilo na dvanajst tisoč. Ko so Turki svoje gospostvo na jugu Evrope čedalje bolj utrdili, osvojivši si Carigrad leta 1453, ko so čedalje bolj podjarmljali kristjane, so nalovili tudi zmerom več krščanskih dečkov in janičarska vojska je narastla do štirideset tisoč mož tistih strahovitih vojakov, ki so, sami iz krščanskih rodovin, nevede neusmiljeno divjali zoper svoje starše in brate in zoper njihovo vero.

Na turški meji je prodal cigan Jurija Turku za janičarja.

Med janičarje je torej prišel tudi mali Jurij Kozjak. Iz malega dečka je čez leta zrastel krepak mladenič, junak po telesu, kakor je bil v mladih letih njegov oče v daljni domovini. A kakšna sprememba! To ni bil več tisti otroško pobožni Kozjakov sin, ampak poturčen vojak.

Privadil se je novim pajdašem, novim navadam, novim naukom. Rahlo seme krščanske omike, kolikor so je bili njegovemu srcu vcepili dobri ljudje, so izruvali neverni mohamedanci, ko je komaj pogajalo korenine. Namesto vere, ki nas uči ljubiti bližnjega, se je mladenič naučil mohamedanstva, katerega nauk je sovraštvo in boj proti kristjanu in njegovi veri. Vojni duh, ki je navdajal očeta, tudi pri sinu ni zatajil. A krščanski oče se je bojeval za pravico in obrambo nedolžnosti, ki se ni mogla sama braniti, ubogemu poturčenemu sinu pa so bile vsajene neredne želje po boju in krvi.

Leta so mladeniču izbrisala spomin na otroške čase. Mladi divji janičar se ni več spominjal, da je bil pri dobrih ljudeh, ki so ga ljubili in učili ljubiti. Vendar ni popolnoma pozabil očeta in lepega domačega gradu, svojega hudega strica in da so ga nekoč ljudje imeli radi. A vse to mu je bilo kakor lepe sanje, na katere se le včasih, zdaj malo, potem spet malo, spomni.

Nobene reči ni vedel dobro. Tudi imena svojega očeta se ni več spomnil, niti kraja niti dežele.

Če pomislimo, da celo mi pozabi-

Bela krajina pri Kotu se pokaže kot na dlani: dežela trte in zidanice.

Najstarejša hiša v Železnikih.

mo otroška leta in zgodbe, ki smo jih tedaj doživeli, čeravno smo in ostanemo vedno v istih razmerah, ki nam spomin oživljajo in obnavljajo, toliko lažje verjamemo, da je človek, ki je prišel v prvi nežni mladosti med tujce, pozabil jezik in očeta.

Hrabri janičar, sin Marka Kozjaka, je postal kmalu polkovnik v svoji hordi (kakor se je imenovala večja ali manjša janičarska četa) in ni ga bilo hrabrejšega in strašnejšega v boju kakor on. Ločil pa se je od svojih tovarišev, da ni hlepel po ropanju in morjenju slabih, neoboroženih ljudi. In tako je njegovo pošteno srce tudi pod tujo obleko v divji tuji družini nekako ostalo neomadeževano. Sicer se ni vprašal, za kaj se vojskuje. Šel je povsod, kamor so hudi Turki nesli zastave svojega preroka Mohameda, a bojeval se je z vojaki, ne z otroki in ženami.

Grozovita telesna moč, ki jo je ta janičar kazal v boju, je storila, da so se celo Turki svojega zamišljenega vojaka nekako bali. Ker so vedeli, koliko jim ta poglavar v boju koristi, ki hraber kot lev nareja svojim pajdašem pot v bojne vrste, zato je janičar Jurij Kozjak, ki seveda tega imena ni poznal, dosegel čast, da je vodil sam svoje preceje

veliko krdelo, dasi to sicer pri tako mladih ni bila navada.

DESETO POGLAVJE

Opat in menihi, modri možje, nobeden srca ozdravit' ne ve.

Fr. Prešeren

Bilo je leta 1475. Peter Kozjak se je svoje prostosti že skoraj naveličal, kajti ni imel sreče. Hotel se je ženiti, a mu je spodletelo: nevesta, ki si jo je izbral, ga ni marala. Peter pa ni mogel še v drugo poskušati. Ostal je torej sam na gradu Kozjaku.

Stari zvesti služabniki so grad zapustili, ko je nastopil kot gospodar Peter. Stari Ožbè, ki je služil v gradu šestdeset let, je šel na stare dni osebenjkovat, toda le za malo časa, kajti kmalu se je s tega sveta preselil za Maro, staro hišno, ki je umrla še v gradu, prècej za očetom Bernardom.

Marku so že tudi lasje osiveli. Postava, nekdanj moška in močna, se je sključila in zgrbančila. Največ je k temu, da mu je jela starost prezgodaj lomiti kosti, pripomogla žalost in skrb za sina. Zastonj so upali in pravili menihi, da se mu bo rana zacelila, ko bo svojo izgubo nekoliko pozabil. Menih Marko je živel v svoji bolečini sam zase.

V prijaznem kotičku, v zatišju med dvema vrstama lepih gričev, je stal slavnj stiški kloster. Že leta 1135 je kupil patriarh Peregrin iz Ogleja tukaj nekaj zemlje, postavil kloster in poklical iz Rima brate cistercijane. Ustanovitelj pa ni bratom preskrbel samo strehe in stanovanja, temveč jim je za živež dokupil tudi primerna posestva v okolici. Prècej od kraja so imeli menihi tri podložne vasi za tlako in desetinno. To prvo posest so pomnožili sosednji in oddaljeni plemenitaši. Med temi zadnjimi nahajamo v zapisnikih najvišje osebe iz vseh stanov. Med drugimi darovalci imenujejo papeže, cesarje, kralje, vojvode, grofe in druge imenitnike. Tako je bil stiški kloster v nekdanjih časih eden najbogatejših v slovenskih deželah.

Poslopje je bilo zavarovano z visokim obzidjem in štrlečimi stolpi, zakaj tisti čas je bilo varno le, kar je bilo sovražnikovi roki nedosegljivo, kar je branil zid in ostri meč. Ne samo da so bili Turki hudi sosedje, tudi v deželi je bilo mnogo nemirnežev. Gospodar je imel dolžnost varovati svoje podložnike. Zato je moral tudi kloster imeti zmerom oboroženo krdelo hlapcev na nogah, če se je hotel zavarovati pred domačimi in zunanjimi sovražniki.

„Dobili smo starega cigana, ki je bil odpeljal Jurija.“

Bilo je nekega jutra. Opat Ulrik je sedel v svoji izbi in imel v roki veliko odprto knjigo z zlatim zaklepom, iz katere je bral. Opat je bil že prileten. Pri ljudstvu v okolici in pri gospodi je njegova beseda veliko veljala. Njemu naproti pri durih je stal velik mož širokih pleč. Na prvi pogled bi uganil, da je vojak.

„Kaj boš povedal, Til?“ spregovoril opat in zapre bukve. „Kako ste opravili? Ali si dobil tiste, ki so ubili pisarja?“

„Nismo jih dobili, častiti gospod opat,“ odgovori Til. „Zasačili smo jih nekoliko v razvalini, a imeli so okovane cepce, nekateri celo meče. Ušli so nam, trije naših so močno ranjeni.“

„Doklej še bodo nadlegovali ubogo ljudstvo sovražniki od zunaj, roparji med narodom? Zdaj bodo še predrznejši, nazadnje nam pridejo na dom in človek si ne bo upal več izpod strehe. Ali si že slišal, da se nam je bati Turkov, preden mine poletje? Potem bomo imeli zopet nesrečo, da nam Bog pomaga.“

Opat pomigne Tilu, naj odide. Til pa se je le počasi pomikal nazaj. Videlo se je, da bi rad še nekaj povedal.

„Kaj bi še rad?“ ga naposled vpraša opat.

„Sinoči smo dobili neznanega človeka,“ pripoveduje hlapec, „in ker se nas je ogibal, smo ga prijeli. Zdaj pa trdi hlapec Andrej, ki je bil prej na gradu v Kozjaku, da ga je že prej videl in da je ravno tisti, kakor so dejali, da je bil odpeljal tistega dečka, sina gospoda...“

„Kozjaka?!“ pravi opat čudeč se, vstane s stola in hlapca zvesto in na drobno sprašuje, kako jim je prišel cigan v roke. „Kaj ko bi se dalo kaj zvedeti o Kozjakovem sinu?“ je mislil opat Ulrik in brž rekel pripeljati cigana in sklicati priorja, očeta Martina in druge starejše menihi.

Kmalu se zbero očetje in začno cigana spraševati in speljavati. Obetajo mu, da mu bodo zelo prizanesli, če pove po resnici in se spokori. Nasprotno pa žugajo, da ga dajo neutegoma obesiti, če ne bo vse po pravici govoril.

Cigan pove Marku na uho: „Tvoj brat Peter mi je Jurija prodal.“

Cigan je zaničljivo pogledoval okrog sebe. Vse se mu je zdelo za šalo, ne za smrt.

„Ali si ti tisti človek, ki je roparsko odpeljal dečka, Kozjakovega sina?“ vpraša opat. „Govori, ljudje te poznajo, ne boš utajil, ne!“

„Prav dobro me poznate. Jaz sem dečku preskrbel službo,“ reče cigan in gleda okrog po svojih sodnikih, menihih in hlapcih, ki so ga držali.

„Kje je menih Kozjak?“ vpraša dalje cigan. „Če ga hočete poklicati, bi mu jaz povedal nekaj na uho in on bo prosil zame, da me ne obesite. Vam pa nič ne zaupam, gospodje v dolgih haljah. Vi bi nema-ra radi, da bi jaz stopil pod vislice ali pa da bi se mi vrat zlomil. A Kozjak, ta je moj stari prijatelj, naj bo že tisti grbavi ali pa njegov brat, ki je menih med vami.“

Marko Kozjak, že osivel, pride iz svoje izbice, ki je bila na zadnjem oglu proti severu. Ko zasliši, da je ravno tisti, ki mu je odpeljal sina, to zapre ubogemu starcu besedo. Očeta navdihne up, upanje, da je mogoče sina dobiti nazaj.

„Povej mi, povej, da moj sin živi. Govori, da mi ga pripelješ nazaj, in nič se ti ne bo zgodilo. Jaz prevzajem tvojo kazen. Dam ti pol premoženja, ves Kozjak, pa mi govori, kje je moj sin.“ Vse to je hotel stari Marko od cigana naenkrat zvedeti.

A temu se zasvetijo male sive oči in zbudi se mu staro maščevanje. Nekaj časa gleda osivelega, onemoglega očeta in pravi: „Ne poznaš me, Marko Kozjak? Jaz sem tudi imel nekdaj sina, mladega, lepe rasti, ki sem ga imel rad. A ti si mi podrl moje veselje, ti si mojega sina pobil, da mi je umrl, in zato sem te kaznoval, kakor vidim, dovolj. A ne samo jaz, tudi drug človek je bil, ki me je prignal do tega dela. Ime tega človeka ti povem na uho in če ne boš prosil za moje življenje, tudi za njegovo ne boš. Če mene obesijo, tudi njemu ne prizaneso. Poslušaj!“

In cigan stopi k staremu Marku ter mu pove na uho: „Tvoj brat Peter mi je sina prodal in izdal.“

Komaj je Marko čul te besede, ga je prešinilo kakor blisk in je omedlel na tla.

Menihi so vsi obenem planili, da bi staremu možu pomagali.

„Kaj vam nisem pravil, gospodje v belih haljah, da ne bom obešen? Ko se Kozjak zbrihta, bo prosil zame in za mojo staro kožo.“

„Ti že pridemo do živega,“ pravi eden od hlapcev.

„In ko bi imel samega peklenščka v malhi,“ pristavi drugi.

Hlapci so med seboj ugebali, da mora biti to več kot pošten človek, in menili so, da je Marka zacopral, da je omedlel.

Opat prestrašen veli, naj cigana zvezanega odpeljejo in zapro.

Tudi Marka odneso. Nič se ni zavedel. Skoraj vsi so menili, da te omedlevce ne bo preživel. Skrbi zaradi izgubljenega sina, žalost in bolečine so mu obelile glavo in ga potisnile do roba večnosti. Zdaj je našel pravo sled za sinom, o katerem je mislil, da je mrtev, in kako bo prenesel tako oslabljen človek toliko težo, ki teži dušo?

Drugi pa so rekali med seboj: „To, kar je cigan povedal na tihem Kozjaku, je moralo biti strašno, grozno.“

bo še

Na Jurčičevi domačiji na Muljavi.

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Čeprav sredi poletnih počitnic, ko je večina ljudi na letnem oddihu, nismo mogli mimo tragičnih dogodkov preliivanja krvi, ki so se preselili iz naše matične domovine Slovenije v sosednjo Hrvaško. Zato je angleški kardinal George Basil Hume povabil vse ljudi dobre volje, predvsem pa nas, tukaj živeče Slovence in Hrvate, k maši, ki jo je za mir na Balkanu daroval v četrtek, 8. avgusta, ob pol šestih popoldne. S kardinalom je somaševalo

več duhovnikov. Med njimi slovenska in hrvaška zastopnika. Pred oltarjem so bile navzoče slovenske narodne noše. Med visokimi gosti je bil pri tej maši navzoč tudi predstavnik srbske pravoslavne cerkve v Londonu. Izredno veliko število slovenskih rojakov se je udeležilo te kardinalove maše za mir in pravično reševanje problemov v nekdanji Jugoslaviji. Prišli so celo z daljnega severa po večurni in utrudljivi vožnji. To je res dokaz, kako globoko smo zaskrbljeni za našo skupno prihodnost.

Letošnji *Slovenski dan* rojakov, živčih v Veliki Britaniji, smo zaradi *ponovitve nove maše* g. Bogdana Vidmarja predstavili z zadnje nedelje v maju na nedeljo 25. avgusta. Ta dan smo letos

Sorodniki g. Bogdana z novo slovensko zastavo.

praznovali v Bedfordu. Kot nalašč ima gospod novomašnik ravno v tem angleškem mestu največ sorodnikov. Maša, ki jo je daroval g. Bogdan ob somaševanju svojega bogoslovnega profesorja dr. Jožeta Urbaniča in slovenskega župnika v Angliji g. Cikaneka je bila zelo doživeta. V pridigi je gospod novomašnik izrazil predvsem iskreno željo, da bi se slovenski narod vrnil k Bogu. Mašo smo zaključili s petimi litanijami Matere božje in blagoslovom z Najsvetejšim.

Po ponovitvi nove maše je sledilo običajno družabno srečanje v župnijski dvorani, kjer smo imeli kratek kulturni program. V nagovorih sta novomašnik in prof. Urbanič izročila vsem navzočim pozdrave slovenskih škofov. Po okusnem kosilu, ki so ga pripravile naše požrtvovalne gospodinje iz Bedforda, se je razvila prosta zabava s plesom ob domačih vižah ter spontanem petjem narodnih pesmi.

Udeležba je bila letos izredno velika, saj so prišli mnogi, še posebej zaradi ponovitve nove maše, iz zelo oddaljenih krajev Velike Britanije. Prehitro je prišel čas odhoda. Vsem bo ostal lep spomin na ta prijeten Slovenski dan 1991 v Bedfordu.

Novomašnik g. Bogdan s svojimi tetami in stricem, ki žive v Angliji.

Muzikanta sta zabavala rojake na Dunaju.

Dunajski Slovenci na farnem prazniku.

avstrija

DUNAJ

Halo, Slovenci po svetu! „Dunajčani“ še živimo in to zelo pestro. V soboto, 25. maja, se je tudi naša tam-buraška skupina udeležila srečanja mladih v Dravljah, v Ljubljani. Ker je bila tema letošnjega dneva mladinske ustvarjalnosti Za domovino, smo izbrali predvsem slovenske narodne pesmi, ki so ob dogajanju v Sloveniji izzvenele zelo aktualno. Potem, ko smo se predstavili, je zapel še deklški kvintet.

V študentskem domu Korotan smo imeli prvi sestanek za Svetovni slovenski kongres za Avstrijo.

Na praznik *Rešnjega telesa in Rešnje krvi* se letos nismo pridružili sosednjima župnijama k slovesni procesiji in maši kot doslej vsako leto, pač pa smo imeli v naši cerkvi slovesno mašo, po njej pa polurno čiščenje Najsvetejšega z evharističnim blagoslovom.

V nedeljo, 2. junija, je gostoval v našem pastoralnem centru 16-članski deklški pevski zbor iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu.

9. junija smo pripravili zunanjo slovesnost Srca Jezusovega, kateremu je posvečena naša cerkev. *Slovesni praznik* smo res slovesno praznovali. Bila je polna cerkev. Še več pa se jih je

zbralo po maši na dvorišču, kjer smo pekli na žaru in točili pivo iz soda. Na viže dveh muzikantov smo na betonirani ploščadi zaplesali in prepevali v pozen popoldan. Dolgo smo obnavljali naš bife v dvorani. Ravno do proščenja je bilo vse delo končano. Bife je popolnoma prenovljen, odprli smo ga ob muziki in petju. Knjižnica, kjer smo se zbirali ob času obnavljanja, služi spet svojemu namenu. Ob farnem prazniku smo v knjižnici razstavili številne fotografije iz življenja naše skupnosti.

19. in 20. junija je bila v naši cerkvi lepa *koncelebracija* številnih sošolcev našega župnika g. Šteklja. Iz vseh koncev Slovenije, kjer ti gospodje pastirujejo, so se z avtobusom pripeljali na Dunaj. Vsako leto se redno srečujejo, zdaj pri tem, zdaj pri onem. Letos so želeli prav h g. Šteklju. Kakšna sreča, da niso prišli npr. naslednji teden, ko se je vnela vojna v Sloveniji. Gospodje bi se ne mogli vrniti na svoje župnije...

22. in 23. junija smo nameravali *promati na Sveto goro* pri Solkanu in vrniti obisk Slovincem v Stari Gorici (Italija). Ker se jih je le nekaj prijavilo, je ta rajža odpadla. Tudi načrtovani obisk slovenske skupnosti iz Ingolstadta je zaradi tragičnih vojnih razmer v Sloveniji odpadel.

LINZ

V zaupanju v Boga in v skupni ljubezni sta *stopila pred oltar* Marjanca Kerec in Alfred Pagl iz Astena. K veliki slovesnosti smo se zbrali v baziliki sv. Florijana pri Linzu v soboto, 3. avgusta. V Marijini kapeli ju je med sloves-

no mašo poročil florijanski župnik g. Pichler. Na koru je prepeval slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista Zoreta iz Linza slovenske pesmi, zapel je tudi eno nemško. Slovensko petje je neverjetno navdušilo tudi avstrijske goste. Ohcet je bila bogata in podobna domači slovenski ohceti. Ker je bilo gostov okrog 150, je to občutil posebno nevestin oče Viktor, saj je moral seči globoko v žep. Nevesta Marjanca je redno prihajala s svojimi starši k slovenski maši. Želimo, da nam ostane zvesta tudi sedaj, ko je

Novoporočenca Marjanca Kerec in Alfred Pagl.

poročena. Novoporočencema želimo, da bi v tej ljubezni, kot sta jo začela, živela celo življenje!

V nedeljo, 8. septembra, smo prvič v Linzu praznovali *rojstni dan* g. župnika Ludvika Počivavška. S skromnim darom smo se zahvalili za njegovo delo med nami. Na žalost je moral takoj po kosilu oditi maševat v Freilassing. Slovesno kosilo sta pripravili ge. Anica Sadl in Silva Joun. Gospodu župniku želimo, da bi nam še vnaprej tako lepo opravljal mašne obrede kot do sedaj in da bi še dolgo ostal med nami. Vsem ženam se za pomoč lepo zahvaljujemo.

Z gospodom župnikom je z nami praznoval 63. rojstni dan in god g. Fale. On že nekaj let redno pomaga pri prenavljanju našega kluba in povsod, kjer je potrebno. Z veselo pesmijo, ki jo je spremljal na harmoniki g. Zlatko, smo se zadržali do poznega popoldneva. Da smo bili tako razpoloženi, ni čuda, saj nam je g. Fale plačal vso pijačo, gospa Kristina in Anica Sadl pa sta prinesli potice in peciva. G. Faletu želimo, da bi bil še dolga leta s tako dobro voljo med nami v zdravju in sreči!

Naš ministrant Jože Lesjak je postal oče tretjemu otroku. Žena Anita je *rodila* sina Aleksandra. Dobri slovenski družini čestitamo z željo, da bi bil otrok staršem v veselje in zvest član naše skupnosti.

V 55. letu starosti je za srčno kapjo *umrl* Aleksander Kisilak. Po smrti njegove mlade žene (ki je umrla pred štirimi leti za rakom) je bil vedno žalosten. Otrokom in sorodnikom v Avstriji in domovini izrekamo iskreno sožalje. Naj počiva v miru!

Pokojni g. Aleksander Kisilak

Vsi občudujemo Pepija Miheliča, čudo narave, ki pri 92 letih še vedno izvablja iz harmonike vesele in poskočne melodije. Pepi Mihelič je prvi na levi s harmoniko.

belgija

LIMBURG — LIÈGE

Maasmechelen: Zadnjo nedeljo v avgustu je imel Slomšek svoj vsakoletni *piknik* sredi gozda na ozemlju našega sodelavca g. Lojza Korelca. Vreme je bilo čudovito in udeležba temu primerna. Pevci so se morali pridno potruditi, da so vsem gostom postregli. Med gosti je bilo poleg naših rojakov tudi lepo število znancev in prijateljev drugih narodnosti. Naš piknik ni sam sebi namen, je dopolnilo in nagrada za kulturno delavnost v naši skupnosti.

Hvala vsem, ki so sodelovali na katehizatskem načinu.

smo se v kar lepem številu udeležili maše za mir v naših deželah: 22. julija na Montmartre, 12. avgusta v kapeli Čudodelne svetinje na rue du Bac in 10. septembra v Notre-Dame-des-Victoires.

V *počitniških mesecih* je bilo živo v našem Domu. Mesec dni je skrbel za Dom g. Ciril Plešec, kaplan iz Novega mesta, dva bogoslovca sta pomagala pri delu: Roman Kozmus z Jesenic (julija) in Robert Ušaj iz Šempetra pri Go-

Vasilij Franc Gutmaher v rokah svoje botre Marije Bohnec pošilja po krstu pozdrave vsem rojakom po svetu.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Tudi v počitnicah je naše srce bilo z domovino. Nadaljevali smo z različnimi intervencijami, da bi Slovenija dosegla čimprej mednarodno priznanje, ki ga je uradna Francija najbolj zavirala in se šele zadnji čas bolj nagiblje k tej edino možni rešitvi. Dogodki doma pa so tudi vir naše zaskrbljenosti, zato

Minister dr. Capuder govori na Slovenskem dnevu v Parizu.

rici (avgusta). Vsem trem prav lepa hvala. V Domu je v tem času prenočevalo 168 oseb, večinoma mladih iz Slovenije, med njimi 23 slovenskih madrigalistov, ki so pod vodstvom Janeza Boleta 24. julija nastopili v Chatresu na mednarodnem festivalu. Med obiskovalci je bilo 8 duhovnikov (med njimi dva misijonarja iz Afrike), pet bogoslovcev, trije laični misijonarji iz Kanade.) Dom je v tem času obiskal tudi

Številni transparenti in narodne noše so molče vpile o naši ogorčenosti pri protestni manifestaciji v Parizu 29. junija.

ljubljski župan inž. Jože Strgar, ki nam je prinesel veliko lepo slovensko zastavo.

LONGPONT-SUR-ORGE (Essonne)

V baziliki Notre-Dame de Bonne Garde sta 7. septembra praznovala *poročno slavo* Gérard Brodar in Isabelle Vérité, ki jima želimo polno sreče na njuni življenjski zakonski poti.

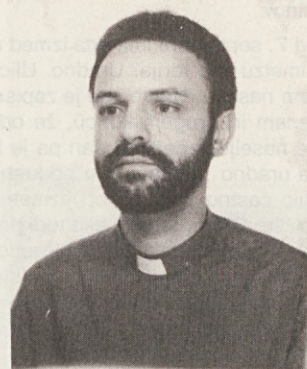
PAS-DE-CALAIS IN NORD

Mesec oktober je posvečen rožnovenski Kraljici. Vsaj desetko vsak dan za velike namene Cerkve in domovine! Naj nam Kraljica miru izprosi milost svobode in prave medsebojne ljubezni. Spomnimo se tudi naših najmlajših, ki začenjajo novo veroučno leto.

Zakrament sv. krsta so prejeli: Vincencij Janez Feliks Mustar, Julija Krolkowski in Amandina Janina Jaklina Dessailly.

Zakrament sv. zakona so si dali: Dominik Slivšek in Sergina Guilaina Podvine, Renaldo Wysocki in Edit Guffroy, Klavdij Belanger in Natalija Talaga, Janez Mihael Vasseur in Izabela Gizala Sibirin, David Kryzelewski in Natalija Toursel. Naj vse spremlja božje varstvo in Marijina priprošnja!

7. avgusta je v Montigni-en-Gohelle umrla ga. Franciška Prek, roj. Burnik, v 88. letu življenja. Kot predsednica in častna predsednica tukajšnjega Jugoslovanskega društva je leta skrbela za prireditve in srečanja. Veliko ljubezen je posvečala najmlajšim in tudi mladini. Svojo gostoljubno hišo je rada odpirala vsem potrebnim. Velika udeležba

G. Albert Krapež, ki je 30. junija prejel diakonat. (Poročilo v 7. številu NL)

rojakov, prijateljev in domačinov pri pogrebu v Sallauminesu 9. avgusta je pokazala hvaležnost vseh, ki so bili deležni njene dobrote. Naj se odpočije v tuji zemlji od svojega truda! Vsem njim naše iskreno sožalje!

AUMETZ

Deset let mineva letos, odkar sta krajevna skupnost Idrija in občina Aumetz *posestreni*. In ta *jubilej* je bil praznovan 7. septembra. Idrijski prosvetni zbor Ivan Rijavec je prišel v Aumetz in skupno s slovenskim moškim in ženskim zborom iz Aumetza so zvečer priredili koncert. Veliko ljudi je prišlo od

Paskal Mavrič in Nevenka Cerkvenik sta si pred oltarjem obljubila življenjsko zvestobo.

blizu in daleč. Slovencev, pa tudi domačinov.

Od 7. septembra ima ena izmed ulic v Aumetzu ime Idrija. Uradno. Ulica v novem naselju. Njeno ime je zapisano na enem in drugem koncu, že odkar se je naselje začelo, ta dan pa je bila ulica uradno „krščena“. In po krstu je sledilo častno vino, govori, izmenjava darov itd. Obnovljeno je bilo tudi posestrimstvo in prijateljstvo in Slovenci iz Idrije niso mogli, da ne bi poudarili svoje volje po neodvisnosti Slovenije; v ta namen so izročili v dar in spomin tudi novo slovensko zastavo.

Idrijsko slovensko petje in beseda sta odmevali tudi pri glavni francoski maši v župnijski cerkvi.

nemčija

STUTTGART-okolica

Vihrale so tudi naše zastave. — Z zamudo poročamo o množični demonstraciji Hrvatov, Slovencev in Albancev v Stuttgartu v soboto, 29. junija. Na glavnem trgu mesta (Schloßplatz) se je zbralo okrog 7000 demonstrantov, da protestirajo proti napadu JA na Slovenijo in zahtevajo mednarodno priznanje Slovenije in Hrvaške ter svobodo za Kosovo. Slovenci — bilo jih je okrog 1000 — so prišli iz raznih krajev

Danica Ciglar in Manfred Reinhold Hampf sta si podala v Stuttgartu roko ljubezni in zvestobe.

in prinesli s seboj slovenske zastave z napisi kot „Živela Slovenija — es lebe Slowenien“, „Svoboda slovenskemu narodu“, „Borili se bomo za Slovenijo“ in podobno. Nastopilo je več govornikov, med njimi tudi pet Slovencev. Dr. Marko Dvoržak iz Ulma je jasno izrazil misli in čustva, ki so nas navdajala v času domovinske vojne.

Takih počitnic še ne. — Zaradi vojnih dogodkov v Sloveniji so postale letoš-

nje počitnice v domovini negotove in marsikdo od rojakov je napravil že drugačne načrte. Sredi julija pa je tukajšnja škofija ponudila 30 brezplačnih mest v domu duhovnih vaj v kraju Rot an der Rot za teden dni. Treba je bilo hitro odločati in naša socialna delavka gospa Doroteja Oblak je kar hitro našla 30 oseb za ta nenavadni počitniški teden. V omenjenem domu so bili prostori na razpolago, ker je neka druga skupina svoje srečanje odpovedala. Udeleženci so bili zelo zadovoljni in še čakajo na podobne ponudbe.

29. junija so v Stuttgartu vihrale slovenske zastave. Pozdravile so oklic slovenske države in zahtevale mir v naši domovini. Med 7000 demonstrantov je bilo okrog 1000 Slovencev.

Čestitke k porokam. — V zadnjih mesecih so si na našem področju obljubili ljubezen in zvestobo štirje pari: Danijela Ciglar iz Veržeja in nemški rojak Manfred Reinhold Hampf; Adolf Plut iz Dragonje vasi in Vilma Slobodnik iz Radovice; Robert Sterniša iz apaške fare in angleška rojakinja Tina Luise Whitehouse; Krešimir Mlinar iz Pregrade in Ingrid Ivanka Krajčec, rojena v Aalenu. Vsem parom iskreno čestitamo in jim želimo srečno skupno življenjsko pot.

Posloveli so se: V poletnih mesecih so se od nas poslovili trije rojaki. V Stuttgartu je umrl slovenski trgovec Johan Drobnič, rojen leta 1931 v Zg. Pristavi. Njegova trgovina na Olgastrasse je bila vedno dobro obiskana, ker je bil pokojni zelo prijazen in gostoljubiv. V zadnjih dveh letih je bil ponovno operiran na želodcu, a svojega kritičnega stanja kar ni mogel priznati. Njemu je šlo vedno „odlično“. Naj mu gre res tako v večnosti!

Prav tako v Stuttgartu se je od nas poslovil 75-letni Blaž Grobelnik, rojen v Skomarju in po poklicu mizar. Kot oče petih otrok ni imel lahko v življenju. Pred 25 leti je prišel sam v Nemčijo, da bi svojo družino lažje preživel. Pozneje je prišla za njim tudi žena Albina, roj. Sojč, in vsi otroci. Kot skrben oče je vsem omogočil dosego poklica in s pridnostjo in varčevanjem so si v Stuttgartu ustvarili dom, na katerega je bil zelo ponosen, ki pa ga je zapustil v upanju, da bo našel novega v svetu večje pravice in ljubezni.

V Aalenu je umrl zadet od srčne kapi 47-letni rojak Jožef Schönwetter od Sv. Lenarta na Štajerskem. Že se je veselil, da se bo kmalu vrnil v svoj na novo zgrajeni dom v domovini in k svoji družini. Odšel je res domov, a ne več sam, prepeljali so ga mrtvega.

Vsem sorodnikom naštetih pokojnih naše iskreno sožalje, mrtvim pa večni mir in pokoj v božjem svetu!

MÜNCHEN

Dopust je minil in naše župnijsko občestvo se spet zbira. Z novim polem. Dogodki v domovini so nam vili nekaj upanja in samozavesti. Prej Slovenije skoraj nihče ni omenjal, sedaj pa je prišla na prve strani nemških časopisov in na televizijo. Tudi več naklonjenosti slovenskim prizadevanjem za demokracijo in neodvisnost je čutili.

V slogi je moč, pravi stara modrost. Rojaki v Sloveniji so med brutalnim divjanjem jugoslovanske soldateske po naši zemlji pokazali, kaj zmoremo, če smo složni. Sedaj je čas, da tudi v zdomstvu zberemo svoje moči in

skupno poskrbimo za ohranitev naše slovenske kulture.

Naše župnišče je spet oživelo. Začeli smo s sobotno slovensko šolo. Letos se je prijavilo 43 učencev. Lepo število. A gotovo bi jih lahko bilo še več. Našemu mlademu rodu smo dolžni omogočiti, da se izobrazi v slovenskem jeziku in kulturi.

Mladinska skupina se redno srečuje, pa tudi pevci v nekoliko pomlajeni sestavi. Boleč je osip ministrantov. Radi bi povečali njih število, pa nam ne uspe.

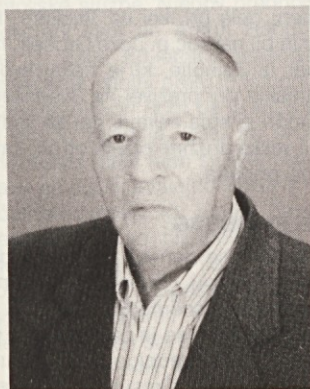
Načrtov imamo veliko. Radi bi vsaj dvakrat v letu zbrali k pogovoru z *konske pare*. V naši fari je kar precej *bolnikov, upokojencev, ostarelih*. Skušamo jih redno obiskovati. A prav bi bilo, da bi se kdaj tudi srečali. Prijeten klepet in vesela družba pomagata pregnati vsakdanje tegobe.

Slovenska skupina iz Stuttgarta na izletu v Pragi od 17. do 20. maja letos. V ozadju praški grad in rezidenca čeških vladarjev.

Manjkati ne bo smelo miklavževanja in materinskega dneva, pa župniškega in šolskega izleta. Tudi nekdanje tako uspešne debatne ure bi radi oživeli.

Bog nam daj veliko blagoslova, da bi vse delo opravljali v zadovoljstvo naših faranov!

Nenadno in nepričakovano je 7. avgusta v 80. letu starosti umrl mizarški mojster Franc Tršinar. V Nemčijo se je priselil 1967. Najprej je bival v Dormagnu, potem v Recklinghausnu in od 1970 v Münchnu. Kmalu se mu je pridružila še žena, ki pa mu je pred tremi leti umrla. Bil je še poln življenja in načrtov. Zelo rad je opravljal svoj po-

Pok. g. Franc Tršinar iz Münchna.

Spomin z našega farnega izleta v Nürnberg.

klic. Specializiral se je za restavriranje starega pohištva. Navzlic sorazmerno visoki starosti je bil do zadnjega dne iskan restavrador. Počitka ni poznal. Obšla ga je slabost in je tako nesrečno padel, da je podlegel poškodb.

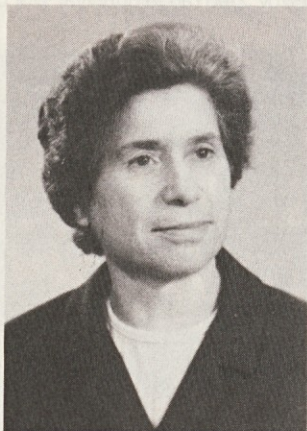
Naj si spočije pri Bogu!

nizozemska

V soboto, 31. avgusta, sta g. Franc Robek in gđc. Milenka De la Haye v Nieuwenhagenu sklenila zakon. Nevesta in ženin sta zvesta člana pevskega zbora Zvon in folklorne plesne skupine, zato se je vsa naša skupnost potrudila, da bi ta slovesnost bila čim lepša. Službo božjo sta spremljala Zvon in operna pevka ga. Magda Crijns. Pri recepciji zvečer smo novoporočencema iskreno čestitali in zaželeli vso srečo. G. Francu in ge. Milenki se zahvaljujemo za zvesto sodelovanje v naši skupnosti in se priporočamo še za naprej.

Isto popoldne sta ga. Ana Svet in g. Giel Theunissen v Heerlerheide slavila 40. obletnico poroke. Tudi tu se je slovesnost začela z zahvalno službo božjo ob sodelovanju Zvona in se nadaljevala s slovesno recepcijo. V družini Theunissen so se rodili štirje otroci, ki so se s svojimi otroki, vnuki slavljencev, tudi veselili tega praznika. Ga. Ana že desetletja poje pri Zvonu. Tudi njen

Pok. Terezija Kozole, roj. Krošl.

mož g. Giel je pel z nami, dokler mu je zdravje dopuščalo.

Izražamo čestitke, zahvalo in se priporočamo še za naprej.

Ti dve slovesnosti sta spet dokazali, da znajo naše skupine na Nizozemskem lepo skupno nastopati in se v zelo častni luči predstavljati tujemu svetu.

Naj bo tako tudi vnaprej!

Sredi maja smo se *poslovi*li od ge. Terezije Kozole, roj. Krošl, ki je dočkala 83 let.

V rajnik ge. Tereziji je naša skupnost zgubila ženo, ki se je odlikovala po dobroti, preprostosti, skrbnosti, gostoljubnosti, ljubezni do družine in zvestobi vrednotam, ki so nam vsem svete.

Karkoli smo v zadnjih desetletjih Slovenci priredili, smo smeli računati na navzočnost nje in njenega moža. Njene hčere in zetje so že desetletja zvesti člani pevskega zbora Zvon. Ga. Terezija je zavzeto stala ob strani svojemu možu g. Antonu, ki je vodil ugledno krojaško delavnico. Pred meseci je rajnka ga. Terezija še doživela srečo, da je v družinskem krogu s svojim možem g. Antonom slavila biserno poroko.

Zgled ge. Terezije nas sili k razmišljanju.

Ko gremo Slovenci naproti neodvisni Sloveniji, bomo potrebovali zavzetih delavcev in kmetov, tehnikov in znanstvenikov, vzgojiteljev ter sposobnih in poštenih politikov — najbolj pa bomo potrebovali dobrih krščanskih mater, ki bodo znale nase pozabljati in bodo kot svečenice bdele nad svojimi ognjišči in skrbele, da bodo ta ognjišča polna življenja, ljubezni, dobrote, požrtvovalnosti, gostoljubnosti in smisla za skupne zadeve.

Ga. Terezija, iskrena Vam hvala za vse!

Bog je videl!

švedska

Zaradi vojne v Sloveniji v dne, ko so se v Švedski pričeli kolektivni dopusti, je letos veliko naših tukajšnjih rojakov poletje preživel kar v Skandinaviji. Posamezniki pa so svoj dopust prelo-

žili na jesen — za trgatev. Tudi takih je precej, ki jih je tako vleklo v Slovenijo, da so se sredi julija napotili proti domu. Tako je bilo 4. avgusta ob shodu slovenskih zdomcev na Sv. Višarjah videti več obrazov iz Švedske, zlasti iz Göteborga in Stockholma. Zares enkrat in nepozaben dan v višavju starodavne slovenske božje poti sredi s soncem obsijanega kraljestva gora! Mašo je vodil slovenski metropolit nadškof Šuštar. Slovenski premier Lojze Peterle je kot pravi romar prišel peš. Po maši je pred cerkvijo nekaj povedal o dne, ko je Slovenija branila svojo svobodo. Tudi izseljence iz Švedske je mimogrede omenil, ko se je zahvaljeval zdomcem od Göteborga do južne Francije za vso podporo v času agresije na mlado slovensko državo.

GÖTEBORG

17. avgusta smo v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu *krstili* Alexandro Šega. Na praznik Šegove najmlajše se je vsa družina zelo zavzeto pripravljala, ne le mati Loreta in oče Tomas, ki je bil sam leta 1959 krščen ravno v tej cerkvi. Tudi njen štiriletni bratec Daniel je z velikim zanimanjem spremljal krstni obred, šestletna sestra Veronika pa je že pred Alexandrinim rojstvom narisala, kako bo videti krst njihovega dojenčka. Šegovi so v Tranemo najbrž edina katoliška družina. Do farne cerkve v Borasu imajo 40 km, a njihovi otroci se zavedajo, da pripadajo vesoljni Cerkvi in to na sebi primeren način znajo tudi pokazati. Tudi Alexandra bo ob gledanju spominkov in posnetkov s krsta že kmalu odkrila, kako veliki družini je bila pridružena, ko je postala kristjanka. Njena krstna botra, teta Karmen, dela pri Ikei na Tajskem. Pri krstu je bil navzoč p. Jože Grošelj, misijonar iz Zambije, ki je nekaj svojih počitniških dni preživel na Švedskem. Alexandri iz srca želimo, naj se vedno veseli velike družine božjih otrok, kateri zdaj pripada.

HELSINGBORG

Tam, kjer se danska zemlja najbolj približa Švedski, je mesto Helsingborg. Marsikakšnemu Slovincu, ki se je napotil v svet, se je že potovanje do Švedske zdelo predolgo, in se je usudil kar na obali Öresunda, zato je v

Helsingborgu, bližnjem Bjuvu ter Billesholmu sorazmeroma veliko slovenskih družin. Njihov dosedanji župnik msgr. Sigfrid van Pottelsberghe de la Potterie je julija odšel v pokoj. Tam je bil od leta 1976. Zelo veliko truda je vložil v župnijsko središče. Povečali so cerkev, zgradili novo župnišče z župnijskim domom, zdaj pa gradijo še stanovanja za upokoјence, da bodo imeli starejši katoličani možnost posebne oskrbe in blizu do cerkve.

Novi župnik gospod Marian Jancarz se je pri slovenski maši 8. septembra prvič srečal s slovensko skupnostjo v svoji novi župniji. Ob začetku maše nas je pozdravil, po maši pa je še ob kavi malo pokramljal z nami. Doma je iz nadškofije Krakow na Poljskem in je šele šest let na Švedskem. Kardinal Wojtila, sedanji papež, je bil njegov profesor v bogoslovju. On ga je tudi 1976 posvetil v duhovnika.

švica

SOLOTHURNSKO PODROČJE

● *Jubilejno slavlje na škofiji v Solothurnu.* — Naša folklorna plesna skupina Encijan je od svojega „rojstva“ pred petimi leti imela že kar čedno število nastopov tako za Slovence kot za Švicarje. Najbolj ugledno povabilo pa je — skupaj s kvintetom Kranjci — prejela za nastop v letošnjem juniju. Baselski škof dr. Otto Wüst, s sedežem v Solothurnu, je namreč letos 26. maja dopolnil 65 let življenja in 15 let škofovske službe. Njegov predhodnik, upokojeni škof dr. Anton Hänggi, je imel 2. julija 50-letnico mašniškega posvečenja, stolni prošt in kanonik dr. Alois Rudolf von Rohr pa je letos slavil 70-letnico življenja. Zato so škofijski uslužbenci vsem trem slavlencem pripravili na škofiji jubilejno slavlje in sicer v četrtek zvečer, 20. junija. Za večje presenečenje so bili povabljeni tudi Encijan in Kranjci, ki so s svojim nastopom živahno popestrili pozdravno-počastitveni spored in celotni večer nasploh. Zraven sta bila povabljeni še dr. Anton Štrukelj in p. Damijan. — Vsekakor je bilo to povabilo s strani

Srečanje Slovencev iz Švedske in slovenskih ministrov g. Janeza Dularja in g. Lojzeta Peterleta na Sv. Višarjah 1991.

škofijskih pripraviljalcev slavnostnega večera zelo lepa in značilna poteza, saj so s tem dali svojevrstno priznanje nastopajoči skupini in zboru, slovenski misiji in vsemu slovenskemu ljudstvu (drugih inozemcev ni bilo), obenem pa potrdili povezanost med Cerkvijo v Švici in v Sloveniji, kar vse je škof Otto Wüst ob zahvali za nastop tudi izrecno poudaril. Veselje in hvaležnost za povabilo ne bosta pozabljena.

● *Zahvalna maša na Hochwaldu.* — Kot jubilejno slavlje v Solothurnu, tako je tudi zahvalna maša na Hochwaldu pri Baslu že nekoliko časovno odmaknjena. Vendar če pogledamo važnost, potrebnost in možnost dela, je pa le omembe vredna. Z junijem se neka konča delovno leto. Ob tem človek nehote s hvaležnostjo pomisli, kako je spričo določene brezposelnosti velika vrednota imeti delovno mesto, imeti

zdrave moči za opravljanje dela ter tako imeti možnost vzdrževati „svoje življenje in življenje svojih domačih“ (CS 67, 2), zraven pa še kaj prihraniti za morebitne „slabe čase“. Prav v znamenje te hvaležnosti smo tudi letos imeli na četrto soboto, 22. junija, zahvalno mašo na Hochwaldu. Bila je to maša iskrene zahvale in zaupne prošnje, da bi se po srečno preživetih počitnicah zopet lahko vrnili na svoja delovna mesta in tako še naprej sodelovali z Bogom pri izpopolnjevanju stvarstva, svojih bližnjih in sebe. Po maši smo se še okrepčali s sadovi zemlje in dela človeških rok, dokler nas ni pregnala bližajoča se nevihta.

● *Romarski izlet na Weissenstein.* — Z bogoslužjem smo po počitnicah začeli na drugo nedeljo, 11. avgusta (oz. že v soboto zvečer). Novo delovno leto pa smo želeli začeti še na bolj po-

Šegovi ob krstu najmlajše z misionarjem Grošljem in krstiteljem.

prezračevanje

ORJAŠKE TEŽAVE SLOVENSKE PRENOVE

Prvi vzrok nezadovoljstva (naših ljudi) je **strah** zaradi grozeče brezposelnosti, negotove prihodnosti, pomanjkanja naročil v podjetjih. Vse je povezano z delom in plačo **za preživljanje družine**. Obseg proizvodnje hitro pada. Potrebna so nova naročila za izvoz.

Prehod v samostojnost ne bo povezan s takojšnjim dvigom življenjske ravni na avstrijsko raven. Nasprotno, zaposleni nočejo verjeti, da **se bo stanje zaposlenosti še slabšalo**, dokler ne bo zadnje, od države denarno podpirano podjetje zaprlo vrat. To bo trajalo najmanj eno leto, rajši dve. V Vzhodni Nemčiji bo nezaposlenost dosegla 50 %, pri nas ne bo presegla 36 %, vendar je vse odvisno od ugodnih razmer za izrazito povečanje izvoza.

Težnje razvoja kažejo, da se bo pri čela krivulja obračati navzgor, kar pomeni vidno **izboljševanje** življenjske ravni, **jeseni 1994**, dvig na višino avstrijske ravni pa bo med jesenjo 1996 in poletjem 1997.

Potrebna je popolna **obnova industrije**. Kdo bo dal denar? Zdi se, da niti najmočnejše spodbude ne morejo pritegniti vlagalcev denarja. Ponavlja se znana zgodba vseh vzhodnih držav.

Slovenija je imela po popisu 1987 med vsemi jugoslovanskimi republikami najbolj zastarelo industrijsko opremo. Po štirih letih se je stanje še poslabšalo. Za modernizacijo Slovenije bo v naslednjih desetih letih **potrebno 87 milijard mark**.

Seveda denar ni vse. To je nujna osnova načrta Slovenija. Bistveno je **razumsko vodenje**. Tega doslej Slovenija ni našla.

Prazno je bilo upanje, da bodo slovenska podjetja uspevala na svojih običajnih trgih v SZ in vzhodni Evropi. Trenutno tam ni nobenih možnosti. Nove vzhodne vlade ne bodo kupovale našega blaga, če ne bo iste kvalitete kot zahodno. To pa je povezano s prejšnjo zahtevo po obnovi industrije. Za prodor na Zahod pa je tako ali tako **nujna kvaliteta**.

Gospodarska kriza se bo povezala z **birokratsko ohromelostjo**. Nimamo iz-

vedencev za zahodne zakone in uredbe. Naš aparat je v krajevnih oblasteh v rokah bivših struktur, ki ščitijo predvsem svoje koristi in onemogočajo spremembe. Pričeli se bodo postopki predaje družbenih podjetij, od tovarn do trgovin, v zasebno last. To bo povezano z drugim postopkom, s povrnitvijo podržavljenega premoženja prejšnjim lastnikom. Preden bo kdorkoli hotel vložiti denar v slovensko industrijo in trgovino, bo treba rešiti te zahtevke lastnikov oziroma njihovih dedičev. V Sloveniji bo takšnih procesov okrog 200.000. Teh procesov ne bo mogoče rešiti prej kot v štirih letih, za tisoče pa bo treba obnoviti sodne postopke.

Študije iz začetka 80. let so dokazovale, da je **tretjina zaposlenih notranji delovni presežek**. Sedanje odpuščanje kaže, da je bila ta ocena za 50 % do 80 % prenizka. Litostroj je imel 51 % presežka, Metalna 62 %, TAM 61 %, Elan 58 %. Čim manjše je bilo podjetje, manj je bilo presežka, kar potrjuje, da so bila velika podjetja neorganizirana in napihnjena politična tvorba. V Sloveniji predvidevamo povprečno 36 % presežka delavcev, kar pomeni pri 640.000 zaposlenih 230.400 odvečnih delavcev.

Strah za preživetje bo nujno povzročal težke osebne in družbene motnje in **tragedije**. Vse družbene in go-

Slovenski dan v Eisdenu

Vljudno vabimo na **XXXI. SLOVENSKI DAN v Eisdenu**, ki bo v Kultureel Centrumu v soboto pred drugo nedeljo v oktobru, to je 12. oktobra, z začetkom ob 16. uri.

Naši Slovenski dnevi so nas skozi 30 let pripravljali na zgodovinske odločitve, do katerih je prišlo v tem poletju. Smemo biti ponosni na to.

Z našo navzočnostjo na XXXI. Slovenskem dnevu v Eisdenu bomo izpričali našo solidarnost s tistimi, ki v potu svojega obraza in ne brez nevarnosti Slovencem gradijo lepšo in svobodnejšo prihodnost. Povabite znance in prijatelje!

*„Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava, vsi naj si v roke sežejo,
da oblast in z njo čast, ko pred, spet naša bosta last!“*

Prešeren

seben in doživet način. Zato smo se na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta, povzpeli k planinski kapeli na skoraj 1400 m visoki Weissenstein nad Solothurnom, kjer smo imeli ob pol dveh mašo. Tja gor nas je zvabilo več razlogov. Kapela je bila zgrajena pred desetimi leti in je posvečena sv. bratu Klausu, zavetniku Švice — ta slavi letos 700-letnico svojega obstoja. Brata Klausu so rojaki poznali in priznavali kot močnega graditelja mira, pa smo mu zato pri maši priporočili tudi našo domovino. V mašno daritev smo ob enem vpletli zahvalo za srečno vrnitev s počitnic ter gorečo prošnjo za srečo, uspeh in blagoslov pri nadaljnjem delu. Preostali del popoldneva smo na prijaznem soncu preživeli v veselem planinskem slogu.

spodarske spremembe ne morejo popraviti duševnih poškodb, ki jih je povzročilo 45 let socializma. Hitro naraščajo kriminal, alkoholizem, jemanje mamil in duševne bolezni. Zlasti duševno neodporni ljudje žive v praznem prostoru med prejšnjimi življenjskimi razmerami in nejasnimi prihodnjimi.

Vse opisane težave so značilne okoliščine pri zrušenju socialističnih režimov. Zato so **pozivi slovenskih prenoviteljev, socialistov in liberalcev** k vladi narodne rešitve in zrušitvi demokratične vlade zaradi njenih napak, ki da so vse to povzročile, znak pomilovanja vredne zgodovinske slepote.

Duševna ozdravitev prebivalstva mora potekati čim hitreje. Zato je treba **ljude povedati vso resnico**, da se notranje pripravijo. Obljube prenoviteljev in socialistov o možnosti drugačnega reševanja so samo mamilo za ljudi, so škodljive, ker zavirajo težko in bolečo preobrazbo ene zgodovinske dobe v drugo. Obljuba o nebolečem reševanju je čisto govoričenje, nezgodovinska, nestvarna in nerazvojna samoprevara. Dokaz je vsa socialistična Evropa — glavni dokaz pa Vzhodna Nemčija, kjer se trudi z reševanjem stisk ljudi 6000 skupin najboljših zahodnonemških gospodarstvenikov, denarnikov, bančnikov in organizatorjev; najboljših, kar jih je na svetu; boljših, kot je tisoč slovenskih prenoviteljskih vlad skupaj. Vse to s 128 milijard markami samo za letos, ki jih Slovenci še v sanjah nimamo.

Dr. Marko Kos, Ljubljana — DELO, 11. 5. 91

(Zapis smo močno skrčili in tujke spremenili v domače izraze.)

OGORČENJE

V časopisu prebiramo, kako zelo so borci, „borci“ in drugi ogorčeni, ker je nekdo **požagal** neke **železne drogeve** na poljih okrog Ljubljane.

Le kako zelo se je moralo borcem, „borcem“ in drugim trgati srce, ko so v povojnem času po odločitvi vladajočih naprednih struktur **rušili cerkve** in druge sakralne objekte, last sloven-

kega ljudstva in dokaz njegovega bivanja in obstoja.

Oh, seveda, saj niste vedeli.

Ivan Csipo, Kranj — DELO, 28. 5. 91

OČITKI ŠKOFU ROŽMANU

Škofu Rožmanu so med drugim očitali, ker so ga videli na fotografijah z italijanskimi voditelji. Podobno, kakor če bi čez čas nekdo nadškofu Šuštarju očital, da se je slikal skupaj s Kučanom.

Ivan Kepić — DRUŽINA, 9. 6. 91.

IZJAVA NOVE SLOVENSKE ZAVEZE

Gonja proti novo ustanovljenemu društvu Nova slovenska zaveza ne preneha. Zato je dal njegov izvršni odbor izjavo, iz katere ponatiskujemo glavne misli.

● Zveza borcev govori o izdajalcih, kolaboracionistih in kvizlingih. A te besede ne veljajo za slovensko domobransko vojsko. **Slovenski protikomunisti so branili svoja življenja**, ne svoje življenje, branili so svoja življenja in izbrali manjše zlo. Vse drugo je retorika zmagovalcev.

V vsej okupirani Evropi je bila samo v Sloveniji državljanska vojna. Samo tu

so zmogli **komunisti** ta **brezvestni in brezobzirni načrt**, da se polastijo oblasti nad ljudstvom, ko se je dobesedno zvijalo pod tujčevo peto. In samo tu jim je toliko ljudi sledilo, da so ob zunanji pomoči in ob nesorazmerno velikih žrtvah to tudi izpeljali.

Bojimo se, da avtorji izjave nimajo toliko svobodnega duha, da bi razumeli, kako žaljivo je, da ti, ko si v največji stiski, tvoj človek grozi vzeti svobodo in v ta namen ubija tvoje najboljše ljudi.

● Kdo smo? Kot je znano, so **komunisti razoroženo in izročeno vojsko slovenskih domobrancev genocidno pobili**. Ostali smo samo tisti, ki ob času izročitve nismo dosegli osemnajst let. A tudi ti ne vsi. Vsi smo še morali skozi naslednje filtre:

— Proti koncu julija so peljali na morišča še vse tiste, ki so bili pri domobrancih več kot eno leto.

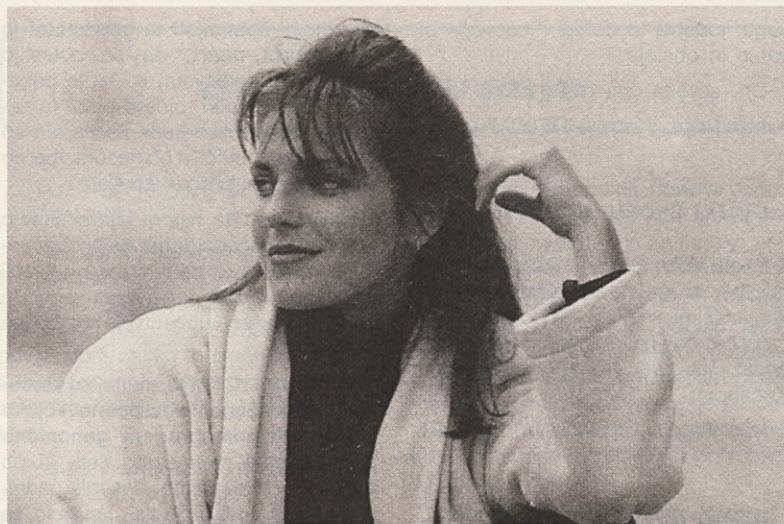
— Še po amnestiji so, vsaj v Teharjih, za zmeraj odpeljali nekaj deset mladoletnikov, zlasti dijakov.

— Ves čas so obiskovali barake tudi domači terenci in izbirali svoje žrtve.

— Še preden so po amnestiji ostane izpustili, so vprašali domače odbore, če se strinjajo, da posamezniki pridejo domov.

— Domov pa so prišli samo tisti, ki so imeli to srečo, da vračajočih se ni zalotil kateri od lovcev na ljudi, ki so,

mogoče na lastno pest, delovali po samotnih poteh.

● Kaj hočemo? Mi smo tisti, ki smo kljub vsemu tu, in smo se odločili, da **pokopljemo svoje tovariše in zapišemo njihova imena**. Hočemo pa tudi **povedati, kakšni ljudje so to bili in za kaj so se borili**. Kako težko delo bo to, si lahko predstavlja vsak, ki pomisli na to, da je partijska država pol stoletja prek svoje ideološke mašinerije po fizičnem uboju premagance ubijala še duhovno. O tem priča tisoč knjig, na desetisoče razprav, na stotisoče radijskih in televizijskih oddaj in šolskih ur . . .

● **Zveza borcev** hoče preprečiti, da se ustanovi društvo, ki bi skrbelo za te stvari. Opozarjamo slovensko javnost, da je to **poskus ponovnega uboja**. Trenutno je tako, da so možne samo nadomestne oblike ubijanja: zato klevetajo, podtikajo, zmerjajo, etiketirajo, prepovedujejo, ukinjajo. Sami obsojeni od zgodovine, se bojijo, da bi se ta sodba izrekla, zato je treba onemogočiti vse in vsakogar, ki bi utegnil to sodbo v konkretnem času tudi izreči.

● **Višek** so dosegli, ko so zagrozili, da bodo o nastajanju novega društva obvestili Wiesenthalov urad na Dunaju. Vsega smo pri njih vajeni, a takšna nesramnost in predrznost človeku jemlje sapo. **Obtoževali bodo žrtve genocida pred človekom, čigar narod je bil sam žrtev genocida**. Kako bodo

stali tam z vestjo, ki je obremenjena s tistimi dvanaest tisoči življenj?

● V tej in njej podobnih izjavah vidimo **napad na civilno družbo**. To je obupen poskus onemogočiti drugače mislečega. Mogoče je pa tu tudi strah za omajane privilegije novega razreda. Pri celi stvari gre v resnici za demokracijo in njeno kulturo.

Pripis

● Pri njih smo brali tudi o oživiljanju belogardizma in domobranstva. Kaj takega se je lahko rodilo **samo v pokvarjeni in denunciantijski glavi**. Državljan-ska vojna je preteklost, vaške straže so preteklost, domobranstvo je preteklost.

● Jezik, ki ga uporabljajo in ki mu sledijo tudi novinarska poročila, ne pušča nobenega dvoma o tem, da gre za gonjo. Spet je pred nami **jezik realsocialističnega pogromaštva**.

DELO, Ljubljana, 20. 7. 91.

BODO RAZREŠILI TOŽILCA?

Tisti, ki jih je v zadnjih mesecih usoda zadrževala zunaj domovine Slovenije, so bili lahko začudeni nad obilno in hudo točo, ki se je in se še vsipa na javnega tožilca Antona Drobniča. Šele če jim je prišla v roke 1. številka Zave-

ze, so mogli zvedeti, da točo povzroča strah, **strah**, da namerava Drobnič **raziskati vprašanje krivde** pomorjenih domobrancev in omogočiti, da se najdejo njihovi grobovi.

Po besedah Toneta Drobniča se tistim, ki so morili, ni ničesar bati, ker ne gre za pregon morilcev, temveč za ugotovitev krivde pomorjenih in za najdbo grobov.

Ko Slovenci priznavamo svojim mrtvim pravico do groba in do spomina, ne moremo mimo dejstva, da nobenemu izmed pomorjenih ni bila krivda sodno dokazana ali ugotovljena. **Strah rablja**, da bo spoznalo sodišče, **da je moril po nedolžnem**, ne sme preprečiti kazenskega postopka že pokopanih umorjenih. S tem, da si Anton Drobnič prizadeva ugotavljanje krivde že pokopanih umorjenih domobrancev, izpolnjuje samo svojo dolžnost javnega tožilca.

Javnemu tožilcu **Drobniču** bi bilo treba izreči ne grajo, ampak **pohvalo** za ta njegov podvig. Pravico do sodbe nad pomorjenimi domobranci ima tudi ves slovenski narod, še posebno pa sorodniki, ker šele taka sodba bo omogočila pomiritev in odpuščanje. Če se bo v sodnem postopku pokazalo, da so pomorjeni objektivno zaslužili smrt, bo lažje odpustiti rabljem, da so morili brez sodbe, na svojo pest. Če pa se bo pokazalo, da so pomorjeni umrli po nedolžnem, bo svojcem olajšana bolečina izgube z javnim priznanjem in zavestjo nekrivde.

France Kranjc, Ljubljana — DELO, 31. 8. 91.

GOVORI KUČAN RESNICO?

Vprašanje primernosti Antona Drobniča za republiškega javnega tožilca so brez dvoma **zaostriili štirje člani republiškega predsedstva** (Kučan, Kmecl, Plut, Zlobec) skupaj s predsednikom Milanom Kučanom potem, ko so podpisali peticijo za njegovo razrešitev. Predsednik Kučan svoj podpis na peticiji utemeljuje s svojimi moralnimi normami in ker da se je Drobnič kot visok državni uslužbenec s svojim uvodnikom v Novi slovenski zavezi zavzel za

postavitve organizacije, ki da je z nürnberškimi dokumenti prepovedana.

Združeni ob lipi sprave **zavračamo kot neutemeljene navedene razloge** za podpis. NSZ (in z njo Drobnič) ne propagira nobenih nasilnih dejanj in njena ideološka naravnost ni profašistična, marveč domoljubna, ki zbira okrog sebe preživele protikomunistične somišljenike. Le-teh je malo, saj jih je nasprotna stran v glavnem pobila po koncu vojne. NSZ je veteranska organizacija domobrancev z veliko manjšimi ambicijami, kot jih ima borčevska organizacija. Na ustanovitev veteranov borčevska organizacija ne pristaja zato, ker ta **razbija mit borčevske organizacije**, ki si ga je s Partijo sama ustvarila.

Še **bolj upravičeno** kot Kučan Drobniču **bi se moglo Kučanu očitati** nepriemerost ravnanja s podpisom peticije. Kot predsednik vseh Slovencev bi namreč moral biti do Drobničevega primera nevtralen in se ne že vnaprej postaviti na stran preganjalcev.

Ker se s peticijo zahteva sprememba skupščinske odločitve in spričo dejstva, da je slovenska borčevska organizacija z odločujočimi člani v predsedstvu v tako tesni (tudi ideološki) povezavi z nekdanjo Partijo (vsi so preoblečeni v SDP), izražamo **bojazen za našo demokracijo** in skupščinski sistem. Bojimo se vsakega totalitarizma. Tudi predsedniškega.

Menimo, da ni naključje, da **nihče od podpisnikov peticije še ni postal ob lipi sprave** in nihče od njih, ki zahtevajo odstranitev Drobniča kot republiškega javnega tožilca, se ni udeležil slovesnosti, na kateri smo istega dne 15. junij razglasili za dan krivde, odpustanja in sprave.

V skladu z njuno „idejno zasnovo“ vodilna slovenska dnevnikarja **Delo in Dnevnik**, enako kot že mnogokrat prej, tudi tokrat **nista** niti z besedico **omenila slovesnosti** v spomin največji tragediji v narodovi zgodovini, ki se je udeležilo več tisoč ljudi in na kateri sta ob zvoku državne himne partizanski in domobranski častnik razvila in dvignila slovenski prapor.

Cilj združene akcije predsedstva, borčevske organizacije in prenoviteljev

je očitno: **za republiškega tožilca postaviti marioneto**, ki bo delikvente iskala onstran Atlantika, kot doslej, in ne tam, kjer so.

Popolna brezbržnost oblasti do sramotnih množičnih pobojev odločno zatemnjuje svetlobo samostojnosti in ohranja žalostno moralno podobo slovenskega naroda.

Za združene ob lipi sprave: Klep, Šetar, Vezjak, Zavadlav, Ljubljana — DELO, 31. 8. 91.

RDEČA ZVEZDA — ZNAK MILIJONOV LIKVIDACIJ

Rdeča zvezda na kapi in puška v roki mogoče res spominjata na osvobodilni boj, prav tako — prepričan sem, da še veliko bolj — pa spominjata tudi na **milijone in milijone žrtev** komunističnega terorja, po katerem bo zgodovina poznala dvajseto stoletje. Milijoni mrtvih v Mehiki, Španiji, desetine milijonov v Sovjetski zvezi, stotisoči med vojno in po njej pri nas, Kitajska, Indonezija, več kot trije milijoni v Kambodži (polovica prebivalstva) — vse to so rezultati komunističnega odrešitvenega bledenja. Ti dosežki daleč prekašajo dosežke druge pokveke dvajsetega stoletja — nacifašizma.

Ne samo, da rdeča zvezda na kapi dokazuje **hlapčevanje** neki **tragični zablodi**, ne samo, da so bili tisti med borci, ki so po kdo ve kakšni logiki še mislili, da umirajo (in ubijajo) za svobodo slovenskega naroda, prevarani — ne, navsezadnje jim je bila tudi zmaga ukradena.

Vsaj **dve tragični in sramotni dejstvi** označujeta dogajanje ob koncu druge svetovne vojne:

— Ko ni bilo nikjer več v Sloveniji okupatorja in je Nemčija položila orožje, se je pri nas šele razplamtelo ubijanje. V vseh štirih letih okupacije ni bilo pri nas pomorjenih toliko ljudi. **In morili so ljudje z zvezdo na kapi.**

— Partizani, borci, ki se niso ustrašili okupatorjeve moči, so nemočni položili orožje: tisto, česar ni mogel Nemec, je uspelo generalštabu JLA z ukazom na papirju. Namesto zmage in svobodne Slovenije so dočakali **komunistično re-**

publiko sovjetskega tipa. Bili so prav tako poraženi kot domobranci.

Andrej Lenarčič, Ljubljana — DELO, 17. 8. 1991.

ANTIKOMUNIZEM ŠE VEDNO ISTOZNAČNICA ZA NAJHUJŠE ZLO?

Kakšno vlogo je imela beseda antikomunizem v prejšnjih časih, ni treba posebej omenjati: bila je **istoznačnica za najhujše zlo**, kajti največje dobro je bil komunizem.

V spremenjenih okoliščinah bi pričakovali, da se bo stvar nekako obrnila. Ker so se pokazali rezultati komunizma

(dalje na strani 34)

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

● IZBERI IZ OKLEPAJEV USTREZNI GLAGOL.

- Kako (moraš — moreš) reči kaj takega!
- Vrabček ni (moral — mogel) odleteti.
- Blaž (mora — more) v posteljo!
- (Mogel — moral) sem te poklicati.
- Kaj pa mi (moramo — moremo) za to!

● IZ NASLEDNJIH NEDOVRSNIH GLAGOLOV NAREDI S PRIPONAMI ČIM VEČ DOVRŠNIH.

- Gledam, gradim, peljem, pišem, pojem, rišem, vozim.

● IZBERI IZ OKLEPAJEV USTREZNE GLAGOLE.

- Cankar (opisuje — opiše) svojo mater v izredno doživetih črticah.
- Prav lepo te (pozdravim — pozdravljam).
- Pristrčno se ti (zahvalim — zahvaljujem) za pismo.
- Malo počakaj, ravno (oblečem — oblačim) se.
- Ne (zapri — zapiraj) mu vrat pred nosom.

● NAREDI PRIMERNIKE (KOMPARATIVE) IN PRESEŽNIKE (SUPERLATIVE) OD NASLEDNJIH PRIDEVNIKOV.

- Dober, dolg, drag, globok, kratek, lahak, majhen, mehak, nizek, ozek, sladak, tenak, težak, visok.
- PRIMER: velik, večji, največji.

● POPRAVI NAPAKE.

- Bojim se pred psom in človekom.
- Zapregel je šimla in pognal.
- Tudi z bergljami se daleč pride.
- Ves čas mu je vpadala v besedo.
- V tej špelunki pa še nisem bil.

● POPRAVI NAPAKE.

- Ne izbegavaj delu.
- V srednjem veku so tlačani živeli pod težko knuto graščakov.
- Biljka pri biljki — kakšna lepota!
- O Binkošti se vrnem za zmeraj domov.
- Pojdite h kasi in plačajte!

● ZAMENJAJ DOVRŠNIK Z NEDOVRSNIKOM.

- Tomaž, od kod prideš?

- Nada, ali še vedno prepišeš?
- V romanu nam pisatelj prikaže vaško življenje.
- Kaj rečeš k temu? — Priporočim se za ponoven obisk.

● V NASLEDNJE POVEDI VSTAVI VEJICE.

- Alpinisti so postavili bivač zasilno bivališče na prostem.
- Javornik gorska vas ima sedemnajst hiš.
- Sestanek bo v nedeljo 6. oktobra ob 16. uri.
- Za hišo je stala pšeničnica hruška z lepo rumenimi sadeži.
- Ta kruh je sorzičen iz mešanice ržene in pšenične moke.

● NASLEDNJE POVEDI SPREMENJAJ PO ZAHTEVAH V OKLEPAJIH.

- Marta je lepa. (Zanikanje.)
- Marko ima strah. (Zanikanje.)
- Mama speče kruh. (Velevanje.)
- Mucku si dala mleko. (Vprašanje z „ali“.)
- Po šoli greš v kino. (Možnost.)

● NASLEDNJE POVEDI SPREMENJAJ PO ZAHTEVAH V OKLEPAJIH.

- Babica gre v Tivoli. (Hotenje.)
- Film je primeren za mladino. (Negotovost.)
- Film preveč je. (Negotovost in zanikanje.)

fran erjavec rak

(odlomek)

V notranjem Kranjskem je majhen trg. V tem trgu je živel gospodar, ki je s krčmo in majhno kupčijo pošteno redil sebe in svojce.

Nekega poletnega dne se namesti, da mu pride v hišo tujec Nemec v gosposki suknji ter si ukaže prinesiti jela in pila. Ko si je potni gospod dušo že dobro privezal, se

spomni krčmarica, da ima v kleti še nekaj lepih rakov. Obrne se k možu: „Ponudi jih gospodu!“

„Rak! Rak! Kako neki se ta žival imenuje po nemško?“ Pri vojakihi se je nemškovalo, a sedaj se je že mnogo tega izkadilo iz sive glave in kdaj je živ krst pri vojakihi slišal kaj o rakih?

Mož gre v hišo k tujcu in vrže gostu v obraz besede: „Noh bos binčens?“ (Ali še česa želite?)

Tujec ga na to vpraša, kaj bi mu mogel še dati.

„Pefelens zer šene rake?“ (Želite zelo lepe rake?)

„Was ist denn das?“ (Kaj je to?)

„Rake zajn klajne fiher, hat file, file fusen, rote mondur, šnajdermajster, carukmarsirt.“ (Rak je majhna živalica, ima zelo, zelo veliko nog, rdečo uniformo, krojač, ki hodi ritenski.)

Nemca je popadel silen smeh. Malo je manjkalo, da ni krčmar bradača zgrabil za vrat in vrgel pod hišni kap.

- Prepogosto hodiš v gledališče. (Velevanje in zanikanje.)
- Mojca poje pesem. (Čustvena obarvanost.)

● IZBERI PRAVO OBLIKO.

- Resnica je med obema (skrajnostma — skrajnostima).
- Zdravnik je omahoval med obema (možnostma — možnostima).
- Z dvema (postrvma — postrvima) se ne boš ravno postavil.
- Blaž je dal (živalma — živalima) jesti.
- Z dvema (kokošma — kokošima) so se pa že nasitili.

● DOPOLNI STAVKE S PRIMERNIMI VEZNIKI.

- Boljša pamet . . . žamet.
- Boljši danes kos . . . jutri gos.

- Pri sestopu z gore je bil Primož hitrejši . . . Blaža.
- . . . vseh pesnikov je najrajši brala Balantiča.
- . . . vsemi delavci je bil Miha najbolj uspešen.

● POSTAVI NASLEDNJE PRIDEVNIKE V PRIMERNIK IN PRESEŽNIK.

- Bel, blag, divji, gosposki, grd, hud, krepak, mil, mlad, moder, navaden, slaven, trd, trden, učen, udoben, velik, zvest, žilav.

● NAREDI POVEDI, V KATERIH BOŠ UPORABIL GORNJE PRIDEVNIKE V PRIMERNIKU IN PRESEŽNIKU.

Za primerjanje rabi veznike IZ, IZMED, KAKOR, KOT, MED, OD.

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **PRISLOVNA DOLOČILA:** Kam je šel oče? Kdaj boš šla spat? Kje bomo hodili peš? Kako smo mu čestitali? Kako so bili otroci tiho?

● **PRILASTKI:** Najrajši pijem bo-rovničev sok. Vežna vrata so šla vedno odprta. To je včerašnji časopis. Med nočno nevihto so okna ropotala. Ljubljano so obiskali mariborski trgovci.

● **SAMOSTALNIKI:** Zadnje čase dobim le malo pisem. Zakaj nisi pomila vseh oken? Toliko je debel, da ni videti gozda. Joj, koliko novih poslopij! Vseh morij ni najbrž še nihče prejadral.

● **DAN:** Lepega dne smo se odpravili v gore. Tistega dneva ni hotelo biti konec. Okradli so nas pri belem dnevu. Blaž živi tja v tri dni. Srečal sem jo pred dvema dnevom.

● **SKLANJATEV:** Brki, brkov, brkom, brke, pri brkih, z brki. Oblanci, oblancev, oblancem, oblance, pri oblancih, z oblanci. Pograbki, pograbkov, pograbbkom, pograbbke, pri pograbbkih, s pograbbki. Radenci, Radencev, Radencem, Radence, pri Radencih, z Radenci. Vinkovci, Vinkovcev, Vinkovcem, Vinkovce, pri Vinkovcih, z Vinkovci.

● **POPRAVKI:** Srečal sem se z magistrom Rusom. Po denar sem šel k Tinetu Mlinarju. Zakaj niste poklicali inženirja Koširja? Težko prenašam doktorja Čada. Za znanje se imam zahvaliti profesorju Dejaku.

● **SKLONI:** Težko je živeti ob duhovno majhnem človeku. Izroči moje pozdrave velikemu učenjaku. Pojdi po časopis k znanemu trgovcu. Pri dobrem očetu je bivanje prijetno. Približali smo se znanemu kraju.

● **LJUBKOVALNICE:** Franci, Ivanček, Jakec, Katrica, Lučka, Marička, Mirkec, Nikec, Tomi, Vladko. Sandi, Berti, Tonček, Nande, Helenca, Nacek, Tinka, Boštjanček, Rezka, Vinko.

● **VEJICE:** V črni kuhinji so razstavljene nečke, koritce za mesenje testa, in žrmlje, preprost ročni mlinček za koruzo. V tropskih rekah živijo velikanski kuščarji, in sicer krokodili, kajmani in aligatorji. Okoli atomskega jedra kroži manjši osnovni delec, tako imenovani elektron. Ančka je Urški, svetlolasi debeluški, in Tomažu, temnopoltemu hrustu, pravila, kaj je doživela v Benetkah, tem slavnem mestu na koleh. Veliki kiparji, kot npr. Fidias in Praksiteles, so krasili atenska svetišča in arene.

izražajmo se lepo

Govori z mehkim baskom.

o

Na smrt se boji. — Boji se ga kot hudič križa, kot živega vraga. — Lakote se jim ni bati. — Tako oblečen se ne bojim mraza. — Teh razgrajčev se vse boji. — Bojijo se njenega strupenega jezika. — Fant se boji deklet. — Slišal se je krohot, da sem se bal, da bo sobo razneslo. — Ni se bal ne biriča ne hudiča. — Ali se ne bojiš Boga? — Boji se lastne sence. — Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi.

o

Ali bodo padale batine! — Dobil je batine. — Obsodili so ga na trideset batin.

o

Če ne boš priden, te bo vzel babbav. — Mat! straši otroke z babbavom. — To je strašen babbav. — Cerkev so prikazovali kot nekakšen babbav.

o

Sin je čisto druge baže kot oče. — Niso take baže ljudje, da bi goljufali. — To je značilno za človeka njegove baže. — Tam prodajajo blago vsake baže. — Knjige vsake bire in baže.

o

Bebe ste, če verjamete. (= Bedaki.) — Ne bodi taka beba! (= Neodločen, omahljiv človek.) — Ima bebast obraz. — Ti butica bebast! — Kako bebasto se smeje! — Bebavo zijalo. — Imeli so ga za bebkca. — Ni prenašala njegovega bebastega momljanja. — S tem bebcem ne maram imeti več oprava.

prezračevanje slovenskega prostora

(nadaljevanje z 31. strani)

vse prej kot zadovoljivi (povedano olepševalno), bi bilo naravno, da bi dobil antikomunizem celo pozitiven zven. Vendar pa se številni pišoči v našem časopisju — najbrž **bivši komunisti** zelo trudijo, da bi pridali antikomunizmu slabšalen pomen, če se že ne da obdržati antikomunizma kot bivšega vesoljnega zla.

Končno se je oglasil o tem vprašanju Vasko Simoniti. Njegovemu pisanju (da pomeni **antikomunizem** samo **zavzemanje za demokratični parlamentarni sistem**), ni česa dodati. Morda pa je s tem v zvezi vredno omeniti jugoslovanski politični okvir, v katerem nam je žal, še vedno usojeno životariti.

Ko se izkazuje izjemna težavnost pogajanj v Jugoslaviji, ne smemo pozabiti na ključno dejstvo: **ta država je še**

vedno temeljito komunistična (torej diktatorska, s tem pa nepripravljena na kakršnikoli pogojanja o omejitvi lastne moči).

Državno predsedstvo je sestavljeno — razen Mesiča — iz samih starih prekaljenih komunistov. Zvezna vlada z Markovičem na čelu je vsa komunistična, vrhovi armade so brez izjeme komunistični... Vprašujem se, kakšen pomen si zasluži antikomunizem v naših okoliščinah.

Andrijan Lah, Ljubljana — DELO, 24. 8. 91.

ZAKAJ SO SPRAVILI SLOVENIJO NA BOBEN, ČE SO TAKO SPOSOBNI?

V zadnjem času smo priča pravi **gonji**, ki jo vodijo nekateri, predvsem opozicijski krogi v javnih občilih **proti svežnju lastninskih zakonov**. Njihovi pozivi svarijo slovensko javnost pred bodočo nacionalno katastrofo.

Velik je strah (teh) političnih vizionarjev, da bo zdajšnji menedžment zamenjan zaradi svojega političnega prepričanja. Kaj takega seveda lahko

trdijo predvsem člani bivše oblasti, saj **so kadrovanje po političnih zaslugah sami izvajali**, zato tudi bodočim upravnim odborom v približno 180 velikih slovenskih podjetjih že vnaprej pripisujejo iste metode, kot so jih do nedavna uporabljali sami. Očitno se jim zdi boljša današnja rešitev.

Resnično obžalujemo, da sedanjí politični vizionarji **niso uporabljali svojih sposobnosti** v času, ko so bili **na oblasti**. Prav tako obžalujemo, da ni bilo slišati njihovega glasu ob vseh črnih privatizacijah družbenega premoženja, ki so potekale in še potekajo, kaj šele, da bi bili takrat javno izražali svojo skrb za skupno premoženje in pravice delavcev.

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja, Kranj — DELO, 5. 9. 91.

VEČINA DIREKTORJEV — MANAGERSKI SPAČEK

Družbeno lastnino v glavnem upravljajo **izbranci bivšega komunističnega režima**. Seveda je med njimi tudi nekaj sposobnih direktorjev. So bolj izjema kot pravilo. To dokazuje stanje v našem gospodarstvu.

Gospodarska in družbena klima v komunističnih sistemih nista omogočili izoblikovanja vsestransko razgledanih, ustvarjalnih in dinamičnih direktorjev. Komunistični sistemi, ki so temeljili na policijski prisili, ovaduštvu in umetnih gospodarstvih, so pri izbiri ravnateljev postavljali moralno-politični vidik pred sposobnost. Tako je **večina današnjih ravnateljev managerski spaček**.

Na eni strani so kot ljubljenski bivšega režima **navajeni na vse vrste privilegijev**, ki jih še danes, v teh težkih časih, brez sramu izrabljajo. Svoje premoženje so si ustvarili predvsem s špekulacijo. V skrbi za svoj stolček so izbirali na vodilna mesta povprečne ali polpovprečne sodelavce, ki niso mogli ogroziti njihovih delovnih mest.

Ti direktorji imajo tipično realsocialističen odnos do delavcev. Velika verjetnost je, da bi amoralni, skorumpirani management, če bi obveljala Mencingerjeva varianta (zakona o lastninjenju), na najbolj surov način izkoristiti svojo moč. Vse **odvečne delavce bi**

vrenje v slovenskem kotlu

(nadaljevanje s strani 13)

tij. Ta zakon **odpravlja največjo prevaro bivšega komunističnega režima** — tako imenovano družbeno lastnino.

Slovenska podjetja, ki niso bila doslej last nikogar, bodo prešla v roke delničarjev. Pretežno naj bi **delnice** odkupili zaposleni, preostale pa bi brezplačno razdelili vsem državljanom.

Razni **bivši rdeči dušebrižniki delavcem lažejo**, da se hoče družbenega kapitala polastiti država in da hoče delavce razlastiti. Delajo se, kot da je bilo podjetje doslej last delavcev, a ti dobro vedo, kdo je pod krinko samoupravljanja v resnici razpolagal z dru-

žbeno lastnino in s sadovi delavčevega dela ter šaril z njo, kot da je njen lastnik, posledice zgrešenega gospodarstva pa valil na pleča delavcev.

Ko je sedaj nastalo vprašanje, kdo je pravzaprav lastnik družbene lastnine, bivšim oblastnikom najbolj ustreza nejasen položaj le-te, da bi lahko še naprej ribarili v kalnem. Sedaj so zagnali vik in krik proti lastninski preobrazbi podjetij in se **še naprej lažno predstavljajo za zaščitnike delavskih koristi**.

Da bi ta zakon odložili, **si izmišljajo** vse mogoče **težave in vzorce**, samo da bi namesto pravega delavskega delničarstva pripeljali nazaj samoupravljanje in s tem prek svojih direktorjev imeli v rokah družbeno premoženje, s tem pa oblast. Novi zakon hoče čimprej poiskati lastnike, da bodo z lastnino ravnali odgovorno. S tem zakonom bodo delavci dobili delnice, s tem pa postali **resnični solastniki podjetij**.

brez milosti poslali na cesto. Pri tem bi pa vso politično odgovornost zvalili na demokratične stranke, ki so zmagale na zadnjih volitvah. Tako bi novokomunistične sile in njihovi simpatizerji ohranili neokrnjen vpliv v družbi, pa tudi finančna sredstva za politično delovanje.

Če hočejo demokratične sile v Sloveniji dokončno prevzeti oblast v svoje roke, ki jim pripada na podlagi volitev, morajo dejansko **prevzeti odgovornost za ukrepe v gospodarstvu.** Za ukrepe, ne za stanje!

Dr. Lojze Marinček, Ljubljana — DELO, 7. 9. 91.

slovenske radijske oddaje

- **Köln**
vsak dan, razen nedelje
16.15—16.50
na frekvencah 31, 41, 49 m
ter 6140, 7130 in 9770 kHz
v soboto in nedeljo dopoldne
ob 9.30—10.20
na frekvencah 41, 49 m ter
5995, 6130 in 7130 kHz
- **London**
vsak dan
12.00—12.15 na frekvencah
9.61, 11.78, 15.235 MHz
ter 31.22, 25.47 in 16.69 m
v nedeljo dopoldne
11.30—12.15 na istih frekvencah
- **vsak večer**
18.30—19.00 na frekvencah
6.05, 9.77, 11.78, 15.315 MHz ter 49.59,
30.71, 25.47 in 19.59 m
- **Vatikan**
vsak dan
18.45—19.00 na frekvencah
41 in 49 m ter 1530 kHz
ponovitev naslednje jutro
4.45—5.00 na istih frekvencah.

nove knjige

Ljerka Bizilj

CERKEV V POLICIJSKIH ARHIVIH

Pred kratkim je izšla v Ljubljani v samozaložbi knjiga z gornjim naslovom. Ljerka Bizilj je znana novinarka na RTV Slovenija. V uvodu v knjigo pravi, da je nameravala napisati knjigo o nadškofu Šuštarju, da pa je kmalu spoznala, da pisati o njem pomeni pisati o slovenski Cerkvi. „Tako je pred vami poskus razkrivanja povojnih odnosov med Cerkvijo in oblastjo.“

Za tistega, ki se kakor koli zanima za slovensko Cerkev, bo knjiga nemalo zanimiva. V naslednjem ponatiskujemo v skraćeni obliki poglavje Prisluškovanje in ovajanje.

Prisluškovanja in nadzorovanja Cerkve je bilo seveda veliko, prisluškovalne naprave so odkrili na oknih in vratih v prostorih ljubljanskega stolnega župnika. Zelo profesionalno so bile vgrajene, žice so bile speljane v žično gnezdo na podstrežje, vse skupaj pa se je končalo v telefonski omarici.

Naprave neznanega izvora so našli tudi v profesorski zbornici vipavskega semenišča in v sprejemnici goriškega administratorja dr. Toroša, ko so po njegovi smrti preurejali prostore.

Prisluškovali so tudi v cerkveni počitniški hiši, Mlakarjevi vili v Bohinju. Pred leti je udarila strela in iz sten so pogledale žice. Ko so poklicali policaje, so se ti sprenevedali in niso hoteli priznati, da so žice del prisluškovalnih naprav.

Oblast pa ni prisluškovala le s pomočjo naprav, temveč predvsem s pomočjo ljudi; imela je dokaj učinkovit informacijski sistem, ki ni vključeval samo policije, temveč tudi predstavniške občinskih verskih komisij, pa sive po občinskih socialističnih zvezah in seveda vse zelo zavedne državljane, ki so vedeli, koga morajo obveščati o morda socializmu neprimernem ravnanju Cerkve in njenih predstavnikov ali vernikov.

Predstavniki Sekretariata za notranje zadeve, Udbe, je bil v komisiji za odnose z verskimi skupnostmi in tudi v varnostnem kolegiju na občinski ravni;

vsaka občina ga je imela. To je bil organ, ki je redno obravnaval varnostno-politični položaj v občini. Kolegij se je redno sestajal in obravnaval vse, od pogrebov do pridig. Udba pa je morala odkriti čim več sovražnih dejanj in besed, saj je bilo to dolgo edino merilo njene uspešnosti. Večina župnikov je vedela, da jih nadzirajo in jim prisluškujejo, zato so celo namerno izrekli oblasti nevšečne besede.

Politiko do Cerkve je vodila Minikoor-dinacija. Uradno in za slepitev javnosti so obstajale komisije, koordinacijski odbori, sveti, dnevne rede in sklepe pa so jim določali vzoredni, nevidni organi, v katerih so bili in so jih poznali le izbrani. Mini je odločala o vsem, o najmanjši podrobnosti, ki je zadevala Cerkev kjer koli v Sloveniji, in vedela prav vse, kar se je v Sloveniji dogajalo. Mini je odločala celo o tem, koga bodo zaradi domnevnega prekrška obsodili in kako.

Oblast je o Cerkvi zbiralala informacije, predvsem pa skušala vplivati nanjo prek sodelavcev in zaupnikov v njej sami. Po vojni je Udba novačila sodelavce in zaupnike grobo, skrajno nečloveško, v zadnjih letih pa je postalo novačenje bolj prefinjeno, omejilo se je predvsem na študente teološke fakultete in gotovo ni bilo povsem neuspešno.

Ali nova Varnostno-informativna služba Cerkve še vedno nadzira? Toliko kot prej zagotovo ne, verjetno pa kot druge ustanove tudi Cerkev ni povsem izključena iz nadzora.

Močan pritisk oblasti so duhovniki doživljali pri včlanjevanju v Duhovniško društvo, ki ga je oblast oziroma Udba ustanovila po vojni, da bi imela pregled nad duhovniki, da bi prek Društva obvladala Cerkev, da bi razbila njeno enotnost. Člane je denarno podpirala pri socialnem zavarovanju. Sredi leta 1990 je razpadlo, leta 1981 pa je bilo v Društvo včlanjenih 364 duhovnikov; največ v Mariboru — 204, kar je razumljivo, saj je imel takrat Grmič tam glavno besedo; ljubljanska nadškofija je imela v Društvo 72 duhovnikov, koprška škofija 32; v njem je bilo še 54 redovnikov. Vatikan seveda ni sprejemal Društva, zaradi njega je imela slovenska Cerkev tudi kakšno težavo.

oglasi

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevo-redu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatiza-

cija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● PRODAJAMO poceni slovenske zastave vseh velikosti, tudi grbe. —

Informacije dobite po telefonu 08 92 01 13 50 od 20. ure dalje.

● NOVO HIŠO (7,50 x 8,50) s 600 m² zemlje v kraju Lučine v Poljanski dolini, asfalt do hiše, prodam. — Informacije: Sabina Cankar-Saturno, Rudeli 1 Ennetaach, CH-8586 ERLEN, Švica.

**Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan**

Izšel je drugi del zgodovine o medvojnem dogajanju v Sloveniji

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM

Knjiga stane 220,— šilingov ali 32,— mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu: Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvojno pismo za tujino.

za en smehljajček

Angleški dramatik Bernard Shaw je poslal svojemu političnemu nasprotniku Winstonu Churchillu dve brezplačni vstopnici za premiero svoje drame s pripombo: „Pošiljam vam dve vstopnici za premiero: ena je za vas, druga pa za vašega prijatelja, če ga sploh imate.“

Churchill mu je vstopnici po pošti vrnil s pripombo: „Na premiero, žal, ne morem; pridem pa na repizo, če sploh bo.“

Dve stvari sta neskončni, vesolje in človeška neumnost, a za vesolje to še ni čisto gotovo (Einstein).

V globokem pragozdu naleti misijonar na čarovnika, ki močno tolče po bobnu.

„Ali odganjaš hudiča?“ ga vpraša misijonar.

„Ne, ampak nobene vode nimamo.“

„Torej prosiš bogove za dež?“

„Ne, ampak inštalaterja kličem.“

„Moj pes je izredno pameten: če mu daste eno marko, vam prinese iz avtomata cigarete.“

Gost da psu denar, psa pa še čez eno uro ni nazaj.

„Eno uro je že od tega, kar sem mu dal dve marki, pa ga še ni nazaj.“

„Izrecno sem vam rekel eno marko. Če mu daste dve marki, gre v kino.“

„S svojim zakonom sem zadovoljen. Poročil sem se, ker sem bil že sit sam si prati srajce in večno jesti v restavraciji.“

„Jaz sem se pa prav zaradi tega dvojega ločil.“

„Kako to, da toliko let po smrti svojega brata še vedno nosiš žalno obleko?“

„Ker je še vedno mrtev.“

Gospodar uslužbencu: „Ne vem, kdo je nor, ti ali jaz.“

„Vi ste tako pametni, da v svoje podjetje ne bi sprejeli norega uslužbenca.“

Na vlaku. Anglež ponudi Škotu cigaro. Ta jo z veseljem vzame. Anglež potipa po vseh žepih, pa nima vžigalic. Škota prosi, če bi mu posodil vžigalice.

„Saj sem vedel,“ pravi Škot, „da cigara ne bo zastoj.“

Američan in Anglež tekujeta, kdo bo povedal večjo laž.

Američan začne: „Bil je neki ameriški gentleman . . .“

Anglež mu vpade v besedo: „Zmagali ste.“

K nekemu fantu je prišla vila in mu rekla, da naj si zaželi tri stvari in mu jih bo izpolnila.

Najprej si je zaželel, da bi bil član cesarske družine. V hipu je to postal.

Potem si je zaželel, da bi živel na dvoru. Tudi ta želja se mu je v trenutku izpolnila.

Končno se mu je zahotelo, da bi dobil lepo ženo. Ko jo je dobil, mu je ta takoj rekla: „Franc Ferdinand, pohiti, sicer bova v Sarajevo prišla prepozno.“

V mesnici.
„Prosim tri kile pljučk za psa.“
„Tri kile?“
„Ja, saj nas je osem.“

„Ali bi v Liechtensteinu lahko uvedli komunizem?“

„Ne, ker bi v tako majhno državo ne mogli spraviti tako velike neumnosti.“

Mama in Blažek srečata na poti psa, ki močno laja. Blažek se od strahu stisne k mami.

„Nič se ga ne boj,“ ga bodri mama. „Ali ne poznaš pregovora, da pes, ki laja, ne grize?“

„Jaz ga že poznam, ne vem pa, če ga pozna tudi pes.“

Potnik potniku v polnem avtobusu.

„Oprostite, že ves čas mi stojite na nogi!“

„Oprostim vam.“

V razredu.

Učitelj: „Ta razred je v računstvu tako slab, da jih bo imelo vsaj 70 % nezadostno oceno.“

Učenec iz zadnje klopi: „Saj tiško nas v razredu sploh ni!“

„Gospod doktor, prihajam, da se vam zahvalim!“

„Trenutno se ne spomnim — ali ste pacient ali dedič?“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 071-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Ludvik Počivavšek, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Anselden.

(Tel. 0 72 29 / 88 3 56 - 3, samo ob petkih popoldne in ob sobotah).

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Herrengasse 6, A-6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 23 1 00 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, B-6200 Châtelineau (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Slovenski dom, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62, tel. 030 - 788 19 24.

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,

tel. 030 / 784 50 66.

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -

64 09 76).

Martin Mlakar, Moltkestraße 119-121, 5000 Köln 1. (Tel. 0221 - 52 37 77).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Bogdan Saksida, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Stanko Gajšek, 8070 Ingolstadt, Feldkirchnerstr. 81. (Tel. 0841 - 59 0 76).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Zupnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.

(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Marijan Bečan, Liebigstr. 10, 8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32, Telefax 0041 1 / 303 07 88).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

KATOLIŠKO SREDIŠČE SLOVENCEV PO SVETU (Janez Rihar), YU-61001

Ljubljana, p. p. 121/III (Tel. 061 / 454 246)